

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

для самостійної роботи студентів

з навчальної дисципліни

«ГЕОГРАФІЯ ТУРИЗМУ»

для студентів освітнього ступеня «БАКАЛАВР»

денної форми навчання

спеціальності 242 «Туризм»

освітньо-професійна програма «Туризмознавство»

факультет економіки та менеджменту

кафедра менеджменту організацій і адміністрування

Розглянуто і рекомендовано
на засіданні кафедри менеджменту
організацій і адміністрування
протокол від «___» _____ 201__ р.
№ _____

Розробник: канд. географ. наук, доцент кафедри менеджменту організацій і
адміністрування Романів О.Я.

Житомир
2017 – 2018 н.р.

УДК 379.85+338.48

М54

Рецензенти:

Коротун С.І. – кандидат географічних наук, доцент, завідувач кафедри туризму та готельно-ресторанної справи Національного університету водного господарства та природокористування

Мілінчук О.В. - кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту організацій і адміністрування Житомирського державного технологічного університету.

Відповідальний за випуск:

Тарасюк Г.М. - доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту організацій і адміністрування Житомирського державного технологічного університету.

Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни «Географія туризму» для студентів освітнього ступеня «бакалавр» денної форми навчання спеціальності 242 «Туризм» (освітньо-професійна програма «Туризмознавство» факультету економіки та менеджменту, кафедра менеджменту організацій і адміністрування) / Упорядник: О.Я. Романів. - Житомир: ЖДТУ, 2017. - 79 с.

Методичні вказівки призначені для студентів освітнього ступеня "бакалавр" спеціальності 242 "Туризм". У методичних вказівках наведені загальні положення щодо вивчення навчальної дисципліни "Географія туризму" та види завдань і форми організації самостійної роботи студентів. Студенти мають змогу ознайомитися із рекомендованою тематикою, з порядком та організацією виконання основних завдань, із вимогами до змісту та оформлення звітів про самостійну роботу, зразками завдань для підсумкового контролю знань, списками рекомендованої літератури та Інтернет-джерел.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	6
РОЗГОРНУТА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ.....	7
ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ ТА ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ	19
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ.....	34
СПИСОК ОСНОВНОЇ ТА ДОПОМІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	44
ДОДАТКИ.....	49

ПЕРЕДМОВА

Метою дисципліни “Географія туризму” є отримання майбутніми фахівцями в галузі туризму системи знань теорії та методології географічних досліджень і туристичного ресурсознавства, формування фахового світогляду щодо територіальної організації та умов розвитку спеціалізованих видів туризму в регіонах і країнах світу, набуття навичок геопросторового аналізу туристичних дестинацій та специфіки розвитку туризму в різних регіонах і країнах світу, що виступають базою для подальшого створення конкурентноздатних туристичних продуктів.

Завданнями вивчення дисципліни є:

- 1.розкрити об’єкт, предмет та головні завдання географії туризму;
- 2.забезпечити теоретичну та практичну підготовку студентів з питань формування сучасних уявлень про рекреаційно-туристичні ресурси та рекреаційно-туристичне господарство країн світу, поглибити уявлення про природничу, соціально-економічну та культурну різноманітність світу;
- 3.засвоїти необхідні знання про світовий туристичний ринок в цілому та його регіоналізацію;
- 4.сформувати уявлення про специфіку розвитку туризму в різних туристичних регіонах і країнах світу, висвітлити їхній ресурсний потенціал, туристичну спеціалізацію та тенденції туристичної діяльності;
- 5.показати причинно-наслідкові зв’язки в особливостях формування основних туристичних центрів;
- 6.розглянути фактори формування туристичного попиту, його географію і сучасні тенденції його розвитку;
- 7.набути практичних навичок складання комплексних туристичних характеристик країн й регіонів світу та розробки туристичних маршрутів відповідно до туристичного попиту.

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

Результатом вивчення дисципліни є набуття студентами таких **компетенцій:**

1. Екологічність мислення та соціальна відповідальність.
2. Здатність шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел.
3. Уміння дотримуватись норм здорового способу життя та впроваджувати їх у особистій та професійній діяльності.
4. Знання і розуміння предметної області своєї професії.
5. Здатність аналізувати туристичний потенціал територій.
6. Здатність орієнтуватись в організації туристично-рекреаційного простору.
7. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів.
8. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал.
9. Здатність працювати у полікультурному середовищі.

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Кредитні модулі	Змістові модулі	Кількість годин			
		Всього	Лекції	Практичні	Самостійна робота
1	2	3	4	5	6
№ 1	Змістовий модуль 1. Теоретичні та методологічні основи географії туризму.				
	Тема 1. Географія туризму як наукова дисципліна.	8	1	2	5
	Тема 2. Методологія та методика географічних досліджень в туризмі.	4	1	–	3
	Тема 3. Географія туристичних потоків, доходів та витрат.	10	2	2	6
	Разом змістовий модуль 1	22	4	4	14
№ 2	Змістовий модуль 2. Туристичне ресурсознавство та географія спеціальних видів туризму.				
	Тема 4. Класифікація та географічна оцінка туристичних ресурсів.	10	2	2	6
	Тема 5. Природні туристичні ресурси.	6	1	1	4
	Тема 6. Культурно-історичні ресурси туризму.	6	1	1	4
	Тема 7. Географія рекреаційних видів туризму.	6	1	1	4
	Тема 8. Географія активних видів туризму.	6	1	1	4
	Тема 9. Географія культурно-пізнавального та подієвого туризму.	6	1	1	4
	Тема 10. Географія ділового туризму.	6	1	1	4
	Тема 11. Географія релігійного туризму та паломництва.	6	1	1	4
	Тема 12. Географія міського, сільського туризму.	10	2	2	6
Тема 13. Географія екологічного туризму.	6	1	1	4	
Разом змістовий модуль 2	68	12	12	44	
	Змістовий модуль 3. Туристичне регіонаознавство та країнознавство				
№ 3	Тема 14. Методологічні основи туристичного країнознавства. Структура та методика туристичного вивчення країни.	12	2	–	10
	Тема 15. Європейський туристичний макрорегіон.	16	4	4	8
	Тема 16. Близькосхідний туристичний макрорегіон.	14	2	2	10
	Тема 17. Азійсько-Тихоокеанський туристичний макрорегіон.	16	4	2	10
	Тема 18. Африканський туристичний макрорегіон.	16	2	4	10
	Тема 19. Американський туристичний макрорегіон.	16	2	4	10
	Разом змістовий модуль 3	90	16	16	58
ВСЬОГО	180	32	32	116	

РОЗГОРНУТА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**Змістовий модуль 1.****Теоретичні та методологічні основи географії туризму****Тема 1. Географія туризму як наукова дисципліна**

Об'єкт, предмет та завдання географії туризму, зв'язок з іншими науками. Місце географії туризму в системі географічних наук. Структура географії туризму.

Географія туризму як наука про людину та її поведінку у процесі відпочинку, територіальні туристичні системи, закономірності і механізми їх становлення, функціонування і розвитку в конкретних геопросторово-часових координатах.

Функції науки “Географія туризму” (теоретична, конструктивна, освітня, виховна, світоглядна, прогностична).

Основні наукові напрями і термінологічний апарат дисципліни.

Загальнонаукові терміни і поняття, які використовуються в географії туризму. Поняття і терміни інших наук, які застосовуються в географії туризму.

Зміст основних термінів і понять дисципліни: “географія”, “туризм”, “географія туризму”, “туристичні ресурси”, “туристична дестинація”, “туристична спеціалізація дестинації”, “територіальна туристично-рекреаційна система”, “таксономічні одиниці територіальної організації туристичної сфери”, “туристичний потік” тощо.

Зміст поняття “територіальна туристично-рекреаційна система”. Підходи до виокремлення, формування і розвитку територіальних туристичних систем. Структура територіальної туристичної системи. Ієрархічність територіальних туристичних систем. Поняття про елементи територіальних туристичних систем. Туристичні центри. Туристичні організації і об'єднання.

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

Класифікація туризму. Види класифікацій та особливості територіальної організації туризму. Міжнародний туризм. Внутрішній туризм. Організований і неорганізований туризм. Індивідуальний і груповий туризм. Комерційний і соціальний туризм. Масовий і елітарний туризм. Рекреаційний туризм. Подорожі з метою розваги і відпочинку. Активний туризм. Культурно-пізнавальний туризм. Подієвий туризм. Діловий туризм. Релігійний туризм. Міський туризм. Сільський туризм. Екологічний туризм.

Нормативне тлумачення основних дефініцій науки згідно із документами ЮНВТО та законодавством України.

Проблеми удосконалення понятійно-термінологічного апарату географії туризму на сучасному етапі.

Сучасні ринкові запити та особливості прикладного застосування географічних знань у практиці туристичного бізнесу.

Перспективні напрями досліджень у географії туризму: географія туристичних ресурсів, географія туроперейтингу, туристичне країнознавство, географія туристичного попиту, туристична регіоналістика, територіальне проектування туристично-рекреаційних систем, географія світового ринку турпродуктів, туристична геоглобалістика тощо.

Локальний, національний, макрорегіональний і глобальний рівні туристично-географічних досліджень.

Пошуки нової парадигми географії туризму як сучасна проблема цієї галузі знань.

Тема 2. Методологія та методика географічних досліджень в туризмі

Загальнонаукове розуміння поняття методу як конкретного наукового способу пізнання. Методика як сукупність спеціально підібраних методів з метою практичного чи теоретичного пізнання дійсності.. Методологія як чітко структурований і загальноприйнятий ієрархічний набір методів наукового пізнання дійсності.

Різновекторність туристично-географічних досліджень і система методів сучасної науки.

Загальні принципи наукового мислення. Індукція — умовивід від фактів до певної гіпотези. Дедукція — висновок за правилами логіки; ланцюжок умовиводів, ланки якого зв'язані логічною послідовністю. Аналіз — розчленування об'єкта, явища на елементи. Синтез — поєднання, з'єднання різних елементів об'єкта, явища в єдине ціле. Аналогія — відповідність, подібність об'єктів, явищ у певних властивостях; умовивід про менш відомий об'єкт, явище, дослідження за більш відомим, якщо вони належать до однорідної групи. Експеримент — дослідне відтворення об'єкта пізнання, перевірка гіпотез. Спостереження — цілеспрямоване вивчення, сприйняття, зумовлене поставленим завданням; систематичне збирання даних за об'єктом, явищем. Порівняння — співвідношення між двома об'єктами, явищами, яке дозволяє виявити загальне й особливе.

Літературний метод як відбір і аналіз літературних джерел, які певною мірою стосуються об'єкта, явища вивчення.

Описовий метод як один із найдавніших при вивченні географічних явищ і процесів. Описова статистика. Статистичні методи у географії туризму.

Основні дослідницькі методи географічної науки: польові, аналітичні, математичні, картографічні і геоінформаційні.

Поняття про просторовий аналіз. Методи комплексної оцінки території.

Універсальність картографічного методу дослідження туристично-географічних даностей. Картографічне моделювання територіальних туристсько-рекреаційних систем. Карта як результат досягнутого рівня знань про територію, об'єкти і явища, які до неї належать; карта як інструмент пізнання.

Залучення до дослідницького арсеналу дисципліни теоретико-методичних напрацювань інших наук: економіки, статистики, економетрії, менеджменту, маркетингу, соціології, культурології, етнології, психології тощо.

Зміст та етапи рекреаційно-туристичного районування. Туристичний район як основна одиниця рекреаційно-туристичного районування. Районоутворюючі фактори. Схеми рекреаційно-туристичного районування світу. Характеристика підходів до туристичного районування України. Сучасне туристичне районування України. Роль історико-, етно-, культуро-, політико-, соціально- й економіко-географічних чинників у сучасній геопросторовій організації туризму.

Основні методичні принципи конструктивної географії туризму: багатоваріантність, багатокритеріальність, врахування раніше прийнятих рішень, реалістичність, довгостроковість та ін.

Туристичний потенціал території та загальна характеристика його складових. Сучасні наукові концепції та моделі в географії туризму. Методологічні підходи до комплексної оцінки туристичного потенціалу території.

Методика складання туристичного маршруту. Путівники. Туристські карти і схеми. Огляд масових турів. Географія і психологія. Вивчення мотивації до певних видів подорожей. складання маршруту на основі аналізу країнознавчого матеріалу і знання географії туристського попиту.

Трансформація методів географії туризму (описових, кількісних, картографічних, статистичних та ін.) під впливом науково-технічного прогресу. Комп'ютерна техніка і географія туризму.

Тема 3. Географія туристичних потоків, доходів та витрат

Співвідношення понять «туристський попит» і «споживчий вибір». Система факторів, що визначають туристський попит. Вплив демографічної середовища, рівня урбанізації, соціально-професійної структури, ієрархії потреб.

Різноманіття, комплексність і еластичність туристського попиту. Криві попиту для різних типів туризму. крива залежності попиту від дальності подорожі. Концентрація туристського попиту в часі і просторі.

Географія туристського попиту. Масові потоки туристів: види і цілі. Сезонність. Сучасні тенденції туристського попиту.

Країни - лідери в'їзного туризму. Складові привабливості країни для туристів.

Суть і зміст глобалізації у світі. Індустрія туризму як глобальне явище сьогодення й потужний високоприбутковий сектор світової економіки. Структурування ринку виробника турпродукту. Геопросторова структура світового туристичного ринку. Основні тенденції та показники розвитку туризму у світі в цілому і в розрізі регіонів.

В'їздний та внутрішній туристичні потоки. Часова динаміка, структурний (за видами/цілями туризму) та геопросторовий розподіл туристичного потоку.

Географічні закономірності розподілу основних туристичних потоків світу. Спеціалізація окремих регіонів і країн світу на обслуговуванні ринково сегментованих туристичних потоків. Зрушення в геопросторовій організації туристичних потоків світу упродовж ХХ ст.

Європейсько-американська поляризація світового ринку туристичних послуг. Динамічне розширення ринку туристичних послуг у країнах Азії та Африки.

Внутрішньоєвропейська реорганізація туристичних потоків: поглиблення спеціалізації, депресивні тенденції, нові лідери на ринку турпослуг.

Прогнози ЮНВТО щодо майбутніх сценаріїв глобальної індустрії туризму.

Змістовий модуль 2.**Туристичне ресурсознавство та географія спеціальних видів туризму****Тема 4. Класифікація та географічна оцінка туристичних ресурсів**

Підходи до визначення туристичних та туристично-рекреаційних ресурсів.

Підходи до класифікації туристичних ресурсів. Аналіз наявних класифікацій туристичних ресурсів.

Унікальність, багатство й різноманітність туристичних ресурсів.

Світова спадщина ЮНЕСКО як важлива складова рекреаційно-туристичних ресурсів світу. Розподіл об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО за країнами світу. Об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО в Україні.

Оцінка туристичних ресурсів. Методи оцінки туристичних ресурсів. Види й особливості використання туристичних ресурсів. Проблеми освоєння та користування туристичними ресурсами

Тема 5. Природні туристичні ресурси

Природні туристичні ресурси: суть поняття та структура. Принципи і методи комплексної оцінки природних туристичних ресурсів.

Геологічні та орографічні ресурси – підґрунтя для розвитку наукового і пізнавального туризму. Географічна оцінка рельєфу як туристичного ресурсу. Туристична привабливість гір, височин, низовин. Спелеологічні ресурси.

Кліматичні ресурси. Комфортність клімату. Кліматичні курорти.

Водні ресурси як основа загальнооздоровчого відпочинку, водолікування, водного туризму, спорту. Характеристика океанів, морів, озер, ставів, річок, водосховищ, водоспадів, джерел як туристичних ресурсів. Характеристика та види пляжів. Гідрологічні й гідрографічні водні об'єкти та їх туристична привабливість. Аквапарки.

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

Бальнеологічні ресурси – основа формування ефективного профілактично-лікувального комплексу. Бальнеологічні та бальнеогрязьові ресурси.

Біотичні рекреаційні ресурси. Природні ландшафти та їх туристична привабливість. Фауністичні та флористичні ресурси (унікальні реліктові та ендемічні види рослин, вікові та екзотичні дерева) як передумова розвитку пізнавального, екологічного, екскурсійного, активного туризму. Поняття про природні рекреаційно-географічні зони планети.

Природні туристські ресурси природно-заповідного фонду. Туристична привабливість природно-антропогенних біотичних ресурсів: парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва, дендропарки, ботанічні сади, зоологічні парки, акваріуми та океанарії. Мисливські угіддя.

Інтегральна оцінка природних туристичних ресурсів.

Рациональне використання туристичних природних ресурсів. Концепція сталого розвитку сучасного туризму. Вплив масового туризму на довкілля та природі ресурси.

Тема 6. Культурно-історичні ресурси туризму

Культурна спадщина як ресурси туризму.

Географічна оцінка археологічних туристичних ресурсів. Туристична привабливість археологічних пам'яток.

Пам'ятки історії та культури. Туристична привабливість музеїв та музеїв-заповідників. Садиби, фортифікаційні споруди, замкові та монастирські споруди. Монументальне мистецтво. Історичні міста.

Етнічні та етнографічні ресурси. Пам'ятки етнографії, що відображають етнічні та культурно-побутові особливості населення. Етнічна культура. Традиційні промисли та ремесла. Подієві ресурси. Сучасні види культурно-історичних ресурсів.

Тема 7. Географія рекреаційних видів туризму

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

Географічна характеристика купально-пляжного туризму. Інфраструктура купально-пляжного туризму.

Географічна характеристика лікувально-оздоровчого туризму. Типологія курортів.

Географічна характеристика розважального туризму.

Географічна характеристика круїзного туризму. Види круїзів. Круїзні судна.

Тема 8. Географія активних видів туризму

Географічна характеристика гірськолижного туризму. Історія, види та інфраструктура гірськолижного туризму. Географія центрів та регіонів розвитку гірськолижного туризму.

Географічна характеристика дайв-туризму. Види дайвінгу. Інфраструктура дайвінгу. Географія центрів та регіонів розвитку дайв-туризму.

Географічна характеристика гольф-туризму. Географія центрів та регіонів розвитку гольф-туризму.

Географічна характеристика екстремального та пригодницького туризму. Водні, наземні, гірські, повітряні та екзотичні види екстремального туризму. Види пригодницького туризму. Географія центрів та регіонів розвитку екстремального та пригодницького туризму.

Тема 9. Географія культурно-пізнавального та подієвого туризму

Географічна характеристика культурно-пізнавального (екскурсійного) туризму. Географія найбільш атрактивних маршрутів та регіонів розвитку культурно-пізнавального туризму.

Географічна характеристика подієвого туризму. Класифікація та види подієвого туризму. Географія центрів та регіонів розвитку подієвого туризму. Перспективи та потенціал розвитку подієвого туризму.

Тема 10. Географія ділового туризму

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

Видова структура ділового туризму. Класичні ділові поїздки та МІСЕ-туризм. Характеристика інсентив-туризму. Географічна характеристика конгресно-виставкового туризму. Географія центрів розвитку ділового туризму.

Тема 11. Географія релігійного туризму та паломництва

Підходи до визначення релігійного туризму. Види, функції та особливості паломництва. Релігійні та культові центри. Релігійні організації. Географія центрів та регіонів паломництва у різних релігіях.

Тема 12. Географія міського, сільського туризму

Географічна характеристика міського туризму. Міста як туристичні центри. Туризм в мегаполісах та його географічна оцінка в умовах глобалізації. Західноєвропейський тип міста, азійський (східний) тип міста, африканський тип міста, північноамериканський та австралійський типи міст, латиноамериканський тип міста.

Основні підходи до визначення сільського туризму. Моделі організації сільського туризму у різних країнах світу. Географія регіонів розвитку сільського туризму.

Тема 13. Географія екологічного туризму

Підходи до визначення та ознаки екологічного туризму. Види екологічного туризму. Інфраструктура екологічного туризму. Географія центрів та регіонів розвитку екологічного туризму.

Змістовий модуль 3.

Туристичне регіоназнавство та країнознавство

Тема 14. Методологічні основи туристичного регіоно- і країнознавства. Структура та методика туристичного вивчення країни

Районування як метод дослідження в туризмі. Поняття туристичний район, рекреаційний район. Підходи до туристичного та рекреаційного районування

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

території. Рекреаційне районування та його види. Рекреаційне зонування. Види зон і їх функції.

Туристичне регіонознавство. Регіоналізація туристичного ринку у документах ЮНВТО. Туристські макрорегіони світу. Формування туристських регіонів і їх цикл розвитку. Структурні елементи туристських регіонів. Закономірності (економічні, соціокультурні, етнічні та ін.) формування основних споживчих ринків туризму на планеті.

Типологія країн світу. Столиці країн світу.

Система країнознавчої інформації. Джерела інформації. Методика пошуку інформації.

Типова програма комплексної туристсько-країнознавчої характеристики.

Концепція факторів розвитку і розміщення елементів сфери туризму. Традиційна класифікація факторів: географічне, економіко- і соціально-географічне положення; туристично-ресурсний потенціал; історичні фактори; демографічні фактори; економічні фактори; соціальні фактори; екологічні фактори. Фактор людських потреб. Людські цінності як фактор. Фактор наукового прогресу. Часовий фактор та його роль у розміщенні та формуванні територіальних туристичних систем.

Методика вивчення природних умов для розвитку туризму. Методика вивчення історичних та політичних умов для розвитку туризму. Методика проведення аналізу економіки й інфраструктури країни. Методика дослідження народонаселення. Вивчення ролі культури в туризмі. Мистецтво як компонент культури. Методика туристського дослідження окремих видів мистецтва. Традиції та народна творчість як компонент культури. Масова культура та її дослідження. Характеристика туристичної інфраструктури країни. Транспортна система. Авіаційний транспорт. Автотранспорт. Залізничний транспорт. Водний транспорт. Морський транспорт. Річковий транспорт. Мережа туроператорів та турагентів. Індустрія гостинності.

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

Система громадського харчування. Сфера обслуговування. Галузь міжнародної туристичної спеціалізації країни.

Тема 15. Європейський туристичний макрорегіон

Рекреаційно-туристичні ресурси Європейського туристичного макрорегіону.

Географічний поділ Європейського континенту. Географічний огляд основних турпродуктів, що представлені на європейському ринку. Загальна характеристика розвитку рекреації та туризму в країнах макрорегіону.

Найважливіші туристичні центри. Швеція, Фінляндія, Данія, Болгарія, Польща, Чехія, Німеччина, Великобританія, Франція, Австрія, Швейцарія, Греція, Італія, Іспанія, Кіпр, Хорватія.

Тема 16. Близькосхідний туристичний макрорегіон

Рекреаційно-туристичні ресурси Близькосхідного туристичного макрорегіону. Географічний поділ макрорегіону. Географічний огляд основних турпродуктів, що представлені на ринках країн макрорегіону. Загальна характеристика розвитку рекреації та туризму в країнах макрорегіону.

Найважливіші туристичні центри. Ізраїль, ОАЕ, Туреччина.

Тема 17. Азійсько-Тихоокеанський туристичний макрорегіон

Рекреаційно-туристичні ресурси Азійсько-Тихоокеанського туристичного макрорегіону. Географічний поділ макрорегіону. Географічний огляд основних турпродуктів, що представлені на ринках країн макрорегіону. Загальна характеристика розвитку рекреації та туризму в країнах макрорегіону. Найважливіші туристичні центри.

Китай, Індія, Японія, Австралія, Гавайські острови, Філіппіни, Індонезія. Єгипет.

Тема 18. Африканський туристичний макрорегіон

Рекреаційно-туристичні ресурси Африканського туристичного макрорегіону. Географічний поділ макрорегіону. Географічний огляд основних

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

турпродуктів, що представлені на ринках країн макрорегіону. Загальна характеристика розвитку рекреації та туризму в країнах макрорегіону.

Найважливіші туристичні центри. Марокко, Туніс, Південно-Африканська Республіка.

Тема 19. Американський туристичний макрорегіон

Рекреаційно-туристичні ресурси Американського туристичного макрорегіону. Географічний поділ макрорегіону. Географічний огляд основних турпродуктів, що представлені на ринках країн макрорегіону. Загальна характеристика розвитку рекреації та туризму в країнах макрорегіону. Найважливіші туристичні центри.

США, Мексика, Бразилія, острови Карибського моря.

ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ ТА ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ

Формами організації самостійної роботи студентів при вивченні матеріалу навчальної дисципліни є:

- опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу;
- вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання;
- підготовка до поточного контролю знань;
- систематика вивченого матеріалу курсу перед складанням модульних контролів та заліку.

Вивчення мінімуму туристсько-географічної номенклатури з навчальної дисципліни за картою

Студент вивчає номенклатуру згідно запропонованого переліку, вивчає їхнє географічне положення і здає вивчений матеріал за картою за такими розділами:

1.1. Фізико-географічна номенклатура: миси; півострови; основні форми рельєфу суші; моря, затоки, океанічні течії; острови; річки; озера; вулкани (Додаток А.1).

1.2. Столиці та країни світу (Додаток А.2).

1.3. Основні туристичні центри світу (Додаток А.3).

Зразок бланку для контролю знань географічної номенклатури наведено у Додатку Б.

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

Складання туристично-країнознавчої характеристики макрорегіонів світу, виділених ЮНВТО

Студенти складають за пропонованим змістом характеристику одного з туристичних макрорегіонів світу за ЮНВТО (на вибір): Європейського, Близькосхідного, Азійсько-Тихоокеанського, Африканського, Американського.

Зміст характеристики

1. Загальна характеристика макрорегіону.
2. Рекреаційно-туристичні ресурси макрорегіону.
  - 2.1. Природно-географічні рекреаційно-туристичні ресурси.
  - 2.2. Природно-антропогенні рекреаційно-туристичні ресурси (у тому числі природоохоронні об'єкти).
  - 2.3. Суспільно-історичні рекреаційно-туристичні ресурси.
  - 2.4. Соціально-економічні рекреаційно-туристичні ресурси та туристична інфраструктура.
3. Загальні риси і тенденції розвитку туризму в макрорегіоні.
4. Туристично-рекреаційне районування макрорегіону.
5. Перелік використаних джерел.

Вимоги до оформлення звіту

про туристично-країнознавчу характеристику макрорегіонів

Звіт виконується українською мовою. Титульний лист звіту оформляється за зразком, наведеним у Додатку В.

Загальний обсяг виконаного завдання, включаючи додатки та список використаних джерел, повинен складати не менше 10 друкованих аркушів (шрифт Times New Roman – 14, інтервал – 1,5).

Текст друкують на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм). Аркуш повинен мати поля: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм.

Усі слова необхідно писати повністю. Існують такі загальноприйняті умовні скорочення:

а) скорочення, які роблять після переліку: і т.д. (і так далі), і т.п. (тому подібне) та ін. (і інші). Слова «і тому подібне», «та інші» усередині речення не скорочують;

б) скорочення у випадку позначення цифрами століть і років: ст. (століття), р. (рік), рр. (роки);

в) скорочення, що роблять у випадку посилань: див. (дивися), порівн. (порівняй).

Не допускаються скорочення наступних слів: «так званий» (т. зв.), «наприклад» (напр.), «близько» (бл.) тощо.

Також у тексті не можна без числових або літерних значень застосувати математичні символи: =, 0 та ін., а також знаки №, % та ін. У тексті без значень їх пишуть словами, наприклад, “за номером”, “обчислюються відсотки”. Числа до дев'яти в тексті пишуться словами. Числа з розмірністю і грошовими позначеннями пишуться цифрами, наприклад, «10 осіб, 6 грн.». Порядкові числівники пишуться з відмінковими закінченнями, наприклад, “5-й, 2-ге”, кількісні числівники, римські цифри і дати – без відмінкових закінчень.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, додатків, рисунків, таблиць подають арабськими цифрами без знака №.

Нумерація сторінок звіту має бути наскрізною і проставлятися у правому верхньому куті аркуша без крапки. Першою сторінкою є титульний аркуш, який входить до загальної нумерації сторінок, але номер на ньому не ставиться.

Кожний розділ звіту починають з нової сторінки. Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», без крапки, а потім з нового рядка друкують заголовок розділу великими літерами по центру сторінки без абзацного відступу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу /параграфу, між якими ставлять крапку. Наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу), у тому ж рядку зазначають заголовок підрозділу. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу 1 см по ширині сторінки. Наприкінці заголовка крапку не ставлять.

Відстань між заголовком та текстом повинна дорівнювати 1-2 інтервали.

Під час роботи з різними джерелами науковий етикет вимагає оформлення посилань на джерела інформації, використані під час виконання завдання. Посилання в тексті на джерела наводять у квадратних дужках із зазначенням джерела та сторінки. Перша цифра у квадратних дужках відповідає номеру джерела у списку використаних джерел, друга – номеру сторінки (наприклад, [32, с. 85]). Посилання в тексті роботи на кілька джерел слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, наприклад: «... у працях [1-7]...» або «... у працях [1; 13; 48]». При цьому, якщо посилання наводиться в кінці речення, крапка ставиться ЗА квадратними дужками.

Текст звіту повинен ілюструватись рисунками, схемами, фотографіями, графіками, діаграмами, таблицями тощо. Вони розміщуються безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці, або виносяться у додатки. Всі ілюстрації (фотографії, схеми, креслення, діаграми тощо) називають рисунками і нумерують послідовно. Номер і назву рисунка пишуть одразу під зображеннями. Ілюстрації, розміри яких більше формату А 4, розміщують у додатках.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за виключенням ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації складається з номеру розділу і порядкового номера ілюстрації, відокремлених крапкою, наприклад: «Рис. 3.1» – це перший рисунок третього розділу. Номер і назва ілюстрації розміщується по центру сторінки зразу під зображенням.

По тексту слово «рисунок» пишуть повністю, наприклад, «... Динаміку туристичних потоків відображено на рисунку 3.2». У випадку, коли посилання на рисунок наводиться у дужках, слово «рисунок» пишуть скорочено, наприклад «...Туристичні потоки зростають (рис. 3.2)».

Ілюстрації виділяють від тексту вільними рядками (не менше одного) зверху і знизу.

Цифровий матеріал, як правило, оформлюють у вигляді таблиць. Кожна таблиця повинна мати заголовок, який відтворює її зміст. Заголовки розміщують над таблицею. Всі таблиці нумеруються. Праворуч над заголовком з великої літери пишуть слово «Таблиця» та вказують її порядковий номер. Знак «№» перед цифрою не ставиться. Всі таблиці слід нумерувати наскрізно у межах розділів. Наприклад, другу таблицю другого розділу слід пронумерувати «Таблиця 2.2». Заголовок таблиці розміщують по центру без абзацного відступу. В кінці назви таблиці крапка не ставиться.

Приклад

Таблиця 3.4

Участь у туризмі в особистих цілях (кількість туристів,
що провели одну ніч або більше в закладах туристичного проживання)

Територія	Роки				
	2012	2013	2014	2015	2016
ЄС (28 країн)	257724015	252404332	256877976	264873287	267404767

Джерело: складено автором за [56]

Вертикальні графи нумерують у тих випадках, коли в тексті на них є посилання, якщо таблицю частково переносять на наступну сторінку. Назви граф пишуть з великої літери. Графу «№» в таблицю не включають. При переносі частини таблиці на іншу сторінку слово «Таблиця» і її номер вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами на наступних сторінках пишуть, наприклад, «Продовження табл. 2.10».

Таблицю розміщують після першого посилання на неї в тексті, вказуючи її номер і слово «таблиця» в скороченому вигляді (табл.). Наприклад: «Дані про чисельність туристів представлені в табл. 2.4».

При оформленні таблиць, слід дотримуватися таких параметрів: шрифт TNR – 10-12, інтервал – 1,0, абзацний відступ – немає. Цифровий матеріал, що наводиться в таблицях, має бути розміщений по центру.

Після кожної ілюстрації або таблиці наводиться посилання на першоджерело, яке вказують у квадратних дужках з абзацного відступу – 1 см, шрифт Times New Roman, розмір 12 пт. Посилання відділяється від подальшого тексту одним вільним рядком.

Якщо у таблиці чи на рисунку узагальнено авторські підходи до характеристики окремих аспектів досліджуваного об'єкта або явища, або рисунок було побудовано за даними, опублікованими в певному джерелі інформації, в такому випадку одразу під рисунком (чи таблицею) зазначають: «Джерело: складено/побудовано автором за [12]».

Якщо таблиця чи рисунок запозичені безпосередньо з першоджерела, в такому разі під таблицею (або рисунком) має бути зазначено джерело цитування.

Якщо в звіті автор наводить власні висновки або розрахунки, які базуються на матеріалах дослідження, в такому випадку надпис матиме наступний вигляд: «Джерело: розраховано / складено / побудовано автором».

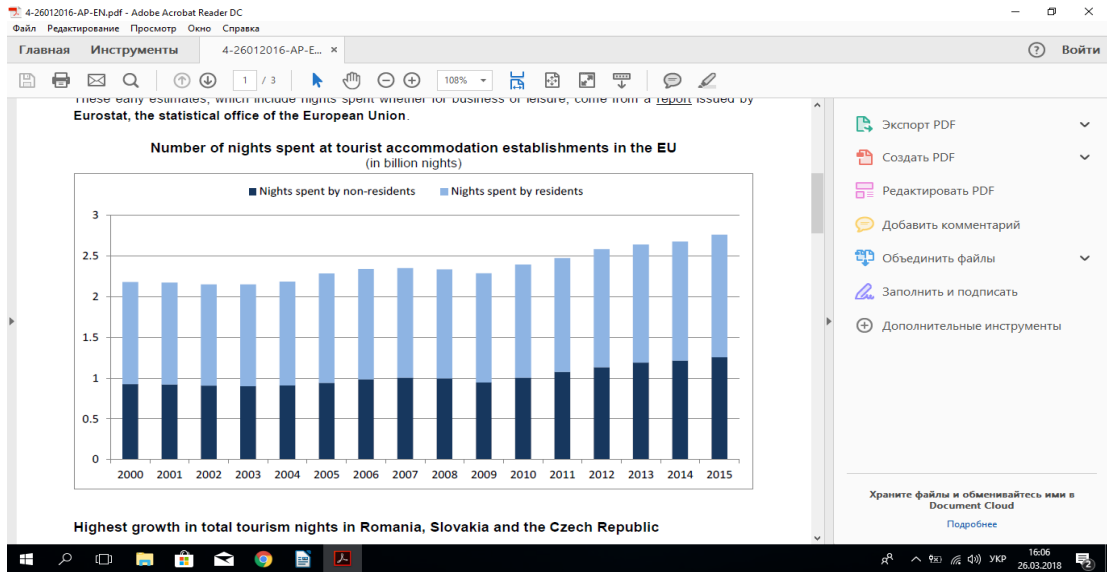

Рис. 2.10. Кількість ночей, проведених туристами в закладах туристичного проживання в ЄС (мільярд ночей)

Джерело: побудовано автором за [12]

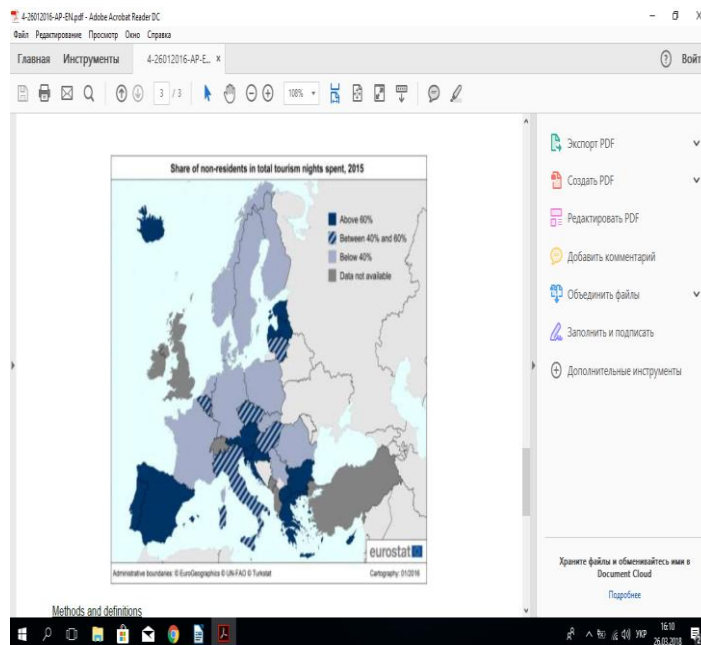

Рис. 2.10. Частка нерезидентів, що проводили ночі в закладах туристичного проживання в ЄС (%)

Джерело: [22]

Наприкінці звіту наводиться список використаних джерел. До цього списку включаються публікації вітчизняних і зарубіжних авторів, на які є посилання в роботі, Інтернет-джерела. Всі джерела вказуються тією мовою, якою вони видані.

Використані джерела у звіті розміщують у вигляді нумерованого списку (використовуються тільки арабські цифри) одним із двох способів:

- 1) у порядку згадування у тексті;
- 2) за алфавітом.

Під час складання списку використаних джерел необхідно дотримуватися національного стандарту. Приклад оформлення наведено у Додатку Г.

Додатки оформлюються як продовження звіту на наступних його сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті. Кожний додаток друкується з нової сторінки.

З правого боку рядка малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток__» (але без знака №) і велика літера, що позначає додаток. Наприклад: «Додаток Б». Додатки позначаються великими літерами української абетки, за винятком Г, Є, И, І, Ї, Й, О, Ч, Ъ. У тексті посилання на додаток наводиться з великої літери, наприклад: «Картосхема туристичних маршрутів наведена в Додатку М».

Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Якщо зміст додатка не вміщується на одну сторінку, то на наступній сторінці у верхньому правому куті зазначається «Продовження додатку...».

Індивідуальне завдання**з розробки проекту «Розвиток туризму у країні (за вибором)»**

Завданням студентів є вивчити теоретичну сторону питання. Підібрати необхідні інформаційні та статистичні дані для дослідження туризму в окремій країні світу, проаналізувати їх. Результати представити у вигляді доповіді з презентацією, складеної у програмі Power Point (або іншій спеціалізованій програмі для підготовки та демонстрації презентацій, якою володіє студент).

Доповідь буде заслухана в аудиторії, регламент — до 10 хвилин з урахуванням часу, необхідного для обговорення (5-7 хвилин на доповідь, 3-5 хвилин для відповідей на запитання). Рекомендована кількість слайдів презентації — 10.

Рекомендована структура презентації

1. Географічне положення країни. Державний та адміністративно-територіальний устрій.
2. Фізико-географічні умови. Рельєф. Клімат і сезони туризму. Найбільші ріки та озера. Рослинний і тваринний світ. Природні зони і унікальні ландшафти. Національні парки і екологічний туризм.
3. Населення. Чисельність населення і динаміка його зміни. Щільність населення. Вікова, статева структура. Сімейна структура. Національний склад. Офіційна мова. Релігійна структура. Столиця, великі міста.
4. Економіка. Особливості економічного розвитку. Галузева характеристика і географія економіки. Експорт та імпорт. Рівень добробуту населення.
5. Короткий історичний нарис.
6. Культура і особливості національного характеру. Національна кухня.
7. Характеристика туристичної індустрії. Туристсько-рекреаційні

ресурси країни. Основні пам'ятки та інші об'єкти туристичного інтересу. Туристична інфраструктура країни.

8. Галузева та територіальна структура туристичної індустрії держави та її сучасний стан. Характеристика основних видів туризму, які отримали розвиток в країні. Характеристика основних туристських дистанцій країни. Найбільші туристичні центри і курорти. Характеристика туристських потоків.

9. Туристичні формальності і митні обмеження. Валюта і її обмін.

10. Державна політика в галузі туризму. Проблеми і перспективи розвитку туристичної індустрії.

Поради для складання презентації

1. Перший слайд - це титульний лист, на якому мають бути вказані: тема доповіді; прізвище, ім'я, по батькові автора.

2. Чим простіший фон, тим краще. Інверсні кольори (світлий текст на темному фоні) можуть стати проблемою в світлих приміщеннях.

3. Кожен слайд повинен мати заголовок.

4. Використовуйте шрифти, що легко читаються. Розмір шрифту має бути крупний. Рекомендовані розміри шрифтів: заголовок – 22 - 28 pt; підзаголовок – 20 - 24 pt; текст – 18 – 22 pt; підписи даних в діаграмах – 16 – 22 pt; інформація в таблицях – 18 – 22 pt.

5. На слайді не варто використовувати більше трьох видів шрифтів та трьох кольорів.

6. Використовуйте природну гаму кольорів.

7. Анімаційні ефекти повинні бути як найпростіші.

8. Слайди не повинні містити багато тексту. Уникайте громіздких таблиць та графіків. Не включайте у презентацію слайди, що вимагають занадто довгих пояснень.

9. Текст повинен бути відформатований. Усі слайди повинні бути оформленні в одному стилі.

10. Доповідь повинна бути прив'язана до зміни слайдів.

11. Зберігати презентацію краще у форматі .ppt (сумісному з різними версіями MS Office).

12. Перед тим, як доповідати, перевірте, чи вкладається у відведений час.

Оформляючи презентаційні матеріали, зверніть увагу на такі **особливості сприйняття візуальної інформації** :

1. Вертикальна лінія сприймається як більш довга, ніж горизонтальна, хоча вони і будуть рівними за величиною. Наслідком цього є те, що текст, надрукований у стовпчик, зчитується повільніше, ніж цей же текст, надрукований ширшим планом.

2. Лінії без розривів, із плавними заокругленнями зчитуються в 1,3 рази довше, ніж лінії з різко вираженими кутами. Звідси випливає, що друкований або написаний друкованими літерами текст сприймається в 1,3 рази швидше, ніж просто написаний.

3. Зір вимагає групування інформації. Найбільше число вертикальних переліків імен, найменувань, що запам'ятовує людина, це 7 ± 2 . Парне число вертикально записаних переліків запам'ятовується гірше.

4. Величина букв на екрані залежить від величини аудиторії та відстані від екрану до студентів. Букву висотою в 1 см буде видно на відстані 4 жіночих або 3 чоловічих кроків. Психологи визначили величину букв, необхідну для комфортного і граничного зору (таблиця 1).

Таблиця 1

Залежність величини букв, показаних на екрані, від розмірів аудиторії

Величина букв (см)	Довжина аудиторії (м)	
	Граничний зір	Комфортний зір
1	3	2
2	5	3
3	7	4
4	9	5,5
5	10-11	6-7

5. Найкраще сприймається інформація, розташована на слайді в правому верхньому куті. Величина запам'ятовування інформації, розташованої на слайді, наведена на рис. 1.

28%	33%
16%	23%

Рис. 1. Рівень запам'ятовування інформації, розташованої на слайді

6. Сприйняття інформації, що читається, залежить від кольору друку й колірному фону:

- зелений колір діє на людину заспокійливо;
- блакитний і жовтий кольору теж заспокоюють сангвініка і холерика, хилять до сну флегматика, настроюють до замкнутості меланхоліка;
- червоний колір діє збуджуюче на всі типи нервової системи.

Пропонований перелік країн для виконання індивідуального завдання

1. Австралія	12. Боснія і Герцеговина	23. Данія
2. Австрія	13. Бразилія	24. Домініка
3. Азербайджан	14. Бруней	25. Естонія
4. Албанія	15. Бутан	26. Єгипет
5. Алжир	16. Вануату	27. Зімбабве
6. Аргентина	17. Ватикан	28. Ізраїль
7. Багамські Острови	18. Венесуела	29. Індія
8. Бахрейн	19. В'єтнам	30. Індонезія
9. Бельгія	20. Вірменія	31. Ірак
10. Білорусь	21. Греція	32. Іран
11. Болгарія	22. Грузія	33. Ісландія
		34. Йорданія

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет	
-------------	---	--

35. Казахстан	53. Мозамбiк	71. Таїланд
36. Канада	54. Молдова	72. Туніс
37. Гонконг	55. Монако	73. Туреччина
38. Колумбія	56. Пакистан	74. Туркменістан
39. Республіка Конго	57. Панама	75. Угорщина
40. Південна Корея	58. Папуа Нова Гвінея	76. Узбекистан
41. Куба	59. ПАР	77. Фіджі
42. Кувейт	60. Перу	78. Філіппіни
43. Латвія	61. Польща	79. Фінляндія
44. Литва	62. Португалія	80. Хорватія
45. Ліхтенштейн	63. Румунія	81. Чехія
46. Люксембург	64. Самоа	82. Чилі
47. Мадагаскар	65. Сербія	83. Чорногорія
48. Македонія	66. Сингапур	84. Швейцарія
49. Малайзія	67. Словаччина	85. Швеція
50. Мальдиви	68. Словенія	86. Шрі-Ланка
51. Мальта	69. Судан	87. Ямайка
52. Мексика	70. Таджикистан	88. Японія

Теми рефератів (есе, індивідуальних навчально-дослідницьких завдань)

(вимоги до оформлення — аналогічні вимогам до виконання звіту про самостійну роботу (див. С. 19-25 даних методичних вказівок)

1. Види, функції та особливості паломництва.
2. Географічна характеристика гірськолижного туризму вибраного регіону.
3. Географічна характеристика конгресно-виставкового туризму в світі.

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

4. Географічна характеристика круїзного туризму в світі.
5. Географічна характеристика культурно-пізнавального (екскурсійного) туризму вибраного регіону.
6. Географічна характеристика купально-пляжного туризму вибраного регіону.
7. Географічна характеристика лікувально-оздоровчого туризму вибраного регіону.
8. Географічна характеристика мисливського туризму вибраного регіону.
9. Географічна характеристика центрів розважального туризму в вибраному туристському регіоні.
10. Географія та характеристика визначних світових центрів гольф-туризму.
11. Географія та характеристика визначних світових центрів подієвого туризму.
12. Географія та характеристика визначних центрів дайв-туризму в світі.
13. Географія та характеристика визначних центрів екстремального туризму в світі.
14. Географія та характеристика визначних центрів медичного туризму вибраного регіону.
15. Географія та характеристика визначних центрів ностальгійного туризму в світі.
16. Географія та характеристика музеїв-скансенів світу.
17. Географія та характеристика найвідоміших музейних міст вибраного регіону.
18. Географія центрів екологічного туризму вибраного регіону.
19. Географія центрів релігійного туризму в ісламі.

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

20. Географія центрів релігійного туризму в християнстві.
21. Географія центрів релігійного туризму в буддизмі.
22. Географія центрів релігійного туризму в індуїзмі,
23. Географія центрів релігійного туризму в іудаїзмі.
24. Культурно-історичні ресурси туризму вибраного регіону.
25. Події туристичні ресурси вибраного регіону.
26. Природні туристичні ресурси вибраного регіону.
27. Туризм в мегаполісах та його географічна оцінка в умовах глобалізації.
28. Туристська активність людини та фактори, що її формують.
29. Туристський потік та його географічна характеристика в вибраному регіоні.
30. Характеристика відомого фестивалю/туристичної події.

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

В процесі вивчення дисципліни використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента:

- поточне тестування та опитування;
- усне опитування;
- підсумкове тестування з кожного змістового модуля (модульна контрольна робота);
- оцінювання виконання індивідуальних завдань та самостійної роботи;
- підсумковий залік.

Успішність студентів оцінюється за 100 бальною шкалою, завершується вивчення дисципліни формою контролю «залік».

Оцінювання здійснюється таким чином (табл. 2):

1. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять, участі у ділових іграх і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується у формі опитування, захисту результатів практичних робіт, виступів на практичних заняттях, експрес-контролю знань тощо, перевірки результатів виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом тощо. Результати поточного контролю оцінюються в межах від 0 до 60 балів (аудиторна робота — від 0 до 20 балів, самостійна робота - від 0 до 20 балів, індивідуальна робота - від 0 до 20 балів).

2. Проміжний контроль знань здійснюється під час виконання модульна контрольних робіт, які оцінюються в балах від 0 до 40.

3. Підсумкова семестрова оцінка визначається як сума поточного контролю та оцінки за модульну контрольну роботу у балах з подальшим переведенням у 4-бальну вітчизняну та шкалу ECTS. Залік виставляється за умови, якщо студент виконав усі види навчальної роботи, визначені робочою навчальною програмою дисципліни, та

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

отримав позитивні підсумкові оцінки за кожен із змістових модулів, набравши при цьому не менше 60 балів у сумі.

Таблиця 2

Схема нарахування балів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Таблиця 3

Картка оцінки видів навчальної діяльності студентів з дисципліни
«Географія туризму»

№ з/п	Види навчальної діяльності	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальна кількість балів
1	2	3	4	5
1. Аудиторна робота				
1.1.	Експрес-опитування на лекції.	під час лекцій	письмова відповідь на питання	1 бал
1.2.	Виконання завдань практичних робіт.	протягом тижня від отримання завдання	звіт про виконання практичної роботи	до 3 балів за одну практичну роботу
1.3.	Участь в обговоренні, виконанні завдань у групах, дидактичних іграх під час практичних занять.	під час практичних занять	журнал викладача	до 2 балів за заняття
Разом балів за аудиторну роботу				до 20 балів
2. Самостійна робота				
2.1.	Вивчення мінімуму географічної номенклатури з навчальної дисципліни за картою.	протягом семестру	усна відповідь біля карти або виконання контрольної роботи	до 10 балів

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

Продовження табл. 3

1	2	3	4	5
2.2.	Складання туристично-країнознавчої характеристики макрорегіонів світу, виділених ЮНВТО.	протягом семестру	роздрукований звіт про виконану характеристику одного макрорегіону	до 5 балів
2.3.	Індивідуальне завдання з розробки проекту «Розвиток туризму у країні (за вибором)».	протягом семестру	презентація з доповіддю	до 5 балів
Разом балів за самостійну роботу				до 20 балів
3. Індивідуальна робота				
3.1.	Написання есе на тему, обрану з переліку питань курсу або запропоновану студентом у межах програмних питань курсу.	протягом семестру	есе	до 5 балів за одне
3.2.	Написання реферату на тему, обрану з переліку питань курсу або запропоновану студентом у межах програмних питань курсу.	протягом семестру	реферат	до 5 балів за один
3.3.	Написання звіту про індивідуальне науково-дослідницьке завдання за обраною і узгодженою з викладачем темою.	протягом семестру	звіт	до 15 балів
3.4.	Аналітичний огляд наукових публікацій у фахових журналах та інших виданнях.	протягом семестру	аналітичний огляд	до 5 балів
3.5.	Виступ з доповіддю про проведене дослідження з дисципліни на науковій конференції.	протягом семестру	довідка про виступ	до 5 балів за одну
3.6.	Публікація результатів дослідження в наукових виданнях.	протягом семестру	опублікована стаття	до 15 балів за одну
3.7.	Підготовка анотованого списку публікацій у фахових періодичних виданнях до однієї з тем дисципліни.	протягом семестру	анотований список	до 5 балів за 15 позицій

Продовження табл. 3

1	2	3	4	5
3.8.	Реферування іншомовних видань за тематикою дисципліни (підручників, монографій, публікацій у наукових та фахових виданнях, Інтернет-публікацій).	протягом семестру	реферат українською мовою	до 10 балів за реферат
3.9.	Створення понятійно-термінологічного словника з курсу.	протягом семестру	електронний варіант	до 2 балів за 10 визначень термінів
3.10.	Створення за темами дисципліни анотованого списку літературних джерел, які є у фондах бібліотеки університету та інших бібліотек міста.	протягом семестру	анотований список	до 5 балів за 15 позицій
3.11.	Створення анотованого каталогу Інтернет-сайтів, де є інформація для вивчення обраної теми з дисципліни.	протягом семестру	анотований каталог	до 5 балів за 15 позицій
3.12.	Формування переліку афоризмів, висловлювань, цитат відомих людей про дисципліну, її об'єкт та предмет дослідження, основні завдання тощо.	протягом семестру	перелік	по 1 балу за 3 позиції
3.13.	Складання тестових завдань для контролю знань по дисципліні.	протягом семестру	електронний варіант тестових завдань	до 5 балів за 15 тестових питань з 5 варіантами відповідей
3.14.	Електронна або мультимедійна версія всього лекційного курсу.	протягом семестру	електронний варіант	до 15 балів
3.15.	Робоче портфоліо студента з курсу.	протягом семестру	портфоліо	до 20 балів
3.16.	Підготовка статті у Вікіпедію.	протягом семестру	опублікована на сайті стаття	до 15 балів
3.17.	Участь у конкурсах наукових робіт, грантах, олімпіадах.	протягом семестру	підготовлена наукова робота, грантова заявка	до 20 балів
3.18.	Участь у творчих і наукових виставках.	протягом семестру	звіт про проведення виставки, або довідка про участь	до 20 балів

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

Продовж. табл. 3

1	2	3	4	5
3.19.	Участь у роботі наукових лабораторій кафедри, участь у виконанні наукової тематики кафедри.	протягом семестру	звіт про проведену роботу з підтвердженням наукового керівника	до 20 балів
3.20.	Інші завдання, які пропонуються студентам під час занять.	протягом семестру	звіт про виконане завдання	до 2 балів за одне
Разом балів за індивідуальну роботу				до 20 балів
4. Підсумкова атестація				
4.1.	Поточний модульний контроль (3 модульні контролю)	останній тиждень вивчення змістового модуля	тестова програма, теоретичне питання, практичне завдання	по 15 балів за змістові модулі 1 та 2, 10 балів за змістовий модуль 3, разом — до 40 балів
4.2.	Залік з дисципліни	за розкладом деканату	тестова програма	до 100 балів
Балів всього				до 100 балів

Зразок тестових питань для контролю знань

1. “Рекреація” характеризує:
  - А. Планувальну організацію рекреаційних комплексів.
  - Б. Розвиток курортної справи.
  - В. Процес і заходи щодо відновлення сил людини та простір, в якому це відбувається.
  - Г. Екологічну ситуацію в рекреаційних регіонах України.
  - Д. Усі відповіді правильні.

2. «Албена», «Золоті піски», «Сонячний берег» відомі морські курорти:
  - А. Хорватії.
  - Б. Іспанії.
  - В. Франції.
  - Г. Хорватії.
  - Д. Болгарії.

3. «Столиця» лижного спорту Лахті знаходиться на території ...
- А. Фінляндії.
  - Б. Норвегії.
  - В. Швейцарії.
  - Г. Німеччині;
  - Д. Австрії.
4. Азіатсько–Тихоокеанський туристичний макрорегіон включає:
- А. Країни Східної та Південно-Східної Азії, Австралію та Океанію.
  - Б. Країни Східної та Південно-Східної Азії.
  - В. Океанію.
  - Г. Країни Західної та Південно-Східної Азії.
  - Д. Австралію та країни Південної Азії.
5. Азорські острови та острів Мадейра належать:
- А. Португалії.
  - Б. Іспанії.
  - В. Італії.
  - Г. Великобританії.
  - Д. США.
6. Альпійська високогірна дорога Гросглокнер розташована на території:
- А. Австрії.
  - Б. Швейцарії.
  - В. Словенії
  - Г. Франції
  - Д. Німеччини
7. У статистиці туризму засіб розміщення – це:
- А. Суб'єкт підприємництва, що реалізує послугу розміщення за гроші.
  - Б. Підприємство, яке надає проживання.
  - В. Будь-який об'єкт, що надає ночівлю – платно або

безоплатно.

Г. Приміщення для відпочинку та ночівлі

Д. Заклад, що надає послуги харчування та ночівлі.

8. Більше половини тур потоків світу припадає на:

А. Західну Європу + США.

Б. Країни що розвиваються.

В. Країни з перехідною економікою.

Г. Китай та США.

Д. Країни Африки.

9. Більшість курортів якої країни сконцентровано навколо оз. Балатон?

А. Німеччини.

Б. України.

В. Угорщини.

Г. Польща.

Д. Швейцарія

10 Біосоціальні рекреаційно-туристичні ресурси – це:

А. Специфічна складова рекреаційно-туристських ресурсів, яка об'єднує архітектурні споруди.

Б. Об'єкти та явища антропогенного (соціально-економічного, суспільно-історичного) походження, залучені в сферу рекреації та туризму.

В. Специфічна складова рекреаційно-туристських ресурсів, яка об'єднує культурно-історичні і інші об'єкти, пов'язані з певним життєвим циклом (епізодом) тієї або іншої видатної особи (народження, діяльність, місце перебування, смерть, поховання).

Г. Об'єкти або прояви об'єктів, які відображають суспільно-географічні явища і процеси.

Д. Усі відповіді правильні.

- 11 Близькосхідний макрорайон останнім часом відвідують менше туристів, це пов'язано з:
- А. Тим, що цей макрорайон ще малодосліджений.
 Б. Політичною нестабільністю.
 В. Низьким рівнем економічного розвитку.
 Г. Низьким рівнем обслуговування.
 Д. Усі відповіді правильні.
- 12 Болгарське місто гумору:
- А. Софія.
 Б. Габрово.
 В. Одеса.
 Г. Пампорово.
 Д. Варна.
- 13 В Африканському макрорегіоні основний потік туристів припадає на:
- А. Північ Африки.
 Б. Південь Африки та ПАР.
 В. Острівний мезорайон.
 Г. Єгипет.
 Д. Марокко.
- 14 В міських зонах щоденного відпочинку створюються:
- А. Споруди для фізичної рекреації, центри дозвілля, парки відпочинку.
 Б. Комплекси з базами відпочинку, дачі.
 В. Дитячі табори, будинки відпочинку.
 Г. Санаторний пансіонат, курортне містечко, курортний готель, в яких відпочинок об'єднується з можливістю амбулаторного лікування.
 Д. Правильні всі варіанти відповіді.
- 15 В режимі опадів важливим для розвитку гірськолижного
- А. Тривалість снігового покриву.
 Б. Тривалість безморозного періоду.
 В. Повторюваність циклонів.

- туризму є:
- Г. Повторюваність дощових днів.
Д. Кількість днів з туманами.
- 16 В США 50% всіх ділових туристів подорожують:
- А. в Європу.
Б. в Канаду.
В. в Мексику.
Г. всередині своєї країни.
Д. такий вид туризму у США не розвинений.
- 17 Віфлеємська вежа і монастир Йеромінітів які оголошені спадщиною ЮНЕСКО знаходяться у місті:
- А. Мадрид
Б. Тель-Авів
В. Стамбул
Г. Рим
Д. Лісабон
- 18 Вкажіть населений пункт який містить священні місця як для мусульман так і для християн.
- А. Мекка
Б. Медина
В. Єрусалим
Г. Віфлієм
Д. Назарет
- 19 Внутрішнім туризмом вважається:
- А. Туризм у межах країни проживання.
Б. Туризм поза межами країни проживання.
В. Туризм у межах території України.
Г. Туризм між областями країни.
Д. Усі відповіді правильні.
- 20 Географія туризму - це:
- А. Міжгалузева дисципліна ; про просторові закономірності та особливості функціонування та розвитку територіальних систем організації туристичної діяльності людей.

Б. Дисципліна про просторові закономірності та особливості функціонування та розвитку територіальних систем організації рекреаційної діяльності людей.

В. Галузева дисципліна про функціонування та закономірності рекреаційної системи.

Г. Галузева дисципліна, що вивчає туризм в його географічних проявах.

Д. Всі наведені варіанти правильні.

СПИСОК ОСНОВНОЇ ТА ДОПОМІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ*Основна література*

1. Аріон О.В., С.І.Уліганець Географія туризму: навч.-метод. посіб. К.: ВГЛ "Обрії", 2009. 172 с.
2. Бабкин А.В. Специальные виды туризма. Ростов-на-Дону: Феникс, 2008. 252 с.
3. Бейдик О. О. Тлумачний словник термінів з рекреаційної географії (географії туризму). К.: ВПЦ "Київ. ун-т", 1993. 56 с.
4. Бейдик О.О. Словник-довідник з географії туризму, рекреалогії та рекреаційної географії. К.: Інститут туризму федерації профспілок України, 1998. 130 с.
5. Блій де. Г., Муллер П. Географія: світи, регіони, концепти; пер. з англ. ; передмова та розділ «Україна» О. Шаблія. К. : Либідь, 2004. 740 с.
6. Кляп М. П., Шандор Ф. Ф. Сучасні різновиди туризму : навч. посіб. Київ : Знання, 2011. 334 с. (Серія "Вища освіта ХХІ століття")
7. Кузик С.П. Географія туризму: навчальний посібник. К.: Знання, 2011. 271 с.
8. Кусков А.С. Туристское ресурсоведение. М.: Академия, 2008. 208 с.
9. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти). К.: Альтерпрес, 2002. 436 с.
10. Мальська М.П., Гамкало М.З., Бордун О.Ю. Туристичне країнознавство: Європа: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. К.: Центр учбової літератури, 2009. 224 с.
11. Масляк П.О. Рекреаційна географія : навч. посіб. К. : Знання, 2008. 343 с.
12. Парфіненко А.Ю. Туристичне країнознавство: Навчальний посібник. Харків: Бурун Книга, 2009. 288 с.
13. Петринка Л.В. Географія туризму. Харків: Основа, 2011. 96 с.

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

14. Рутинський М. Й. Географія туризму України: Навч.-метод. посіб. Львів: Фенікс, 2002. 107 с.
15. Сапожникова Е.Н. Страноведение: теория и методика туристского изучения стран: учеб. пособие для выс. уч. заведений. М.: Изд. центр Академия, 2008. 240 с.
16. Смаль І.В. Основи географії рекреації і туризму: навч. посібник. Ніжин: Видавництво НДПУ ім. М. Гоголя, 2004. 264 с.
17. Смаль І.В. Туристичні ресурси світу. Ніжин : Вид-во Ніжин. держ. ун-у імені Миколи Гоголя, 2010. 336 с.
18. Стафійчук В. І. Рекреалогія : навч. посіб. 2-е вид. Київ : Альтерпрес, 2010. 264 с.

Допоміжна література

1. Алаев Э. Б. Социально-экономическая география: понятийно-терминологический словарь. М.: Мысль, 1983. 274 с.
2. Александрова А.Ю. Международный туризм. М. : Аспект-Пресс, 2001. 467 с.
3. Безуглий В.В. Економічна і соціальна географія зарубіжних країн: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К.: ВЦ «Академія», 2005. 704 с.
4. Бессараб Д.А., Штефан Л.В. География международного туризма: пособие для студентов вузов : в 2 ч. Минск: ТетраСистемс, 2011. 325 с.
5. Вавилова Е. В. Основы международного туризма : учеб. Пособие. Москва : Гардарики, 2005. 160 с.
6. География туризма: учебник/ Кол. авторов под ред. А.Ю. Александровой- 2 е изд. испр. и доп. М.: КНОРУС, 2009. 592 с.
7. Глушко А.Н., Сазыкин А.М. География туризма : учебное пособие. Владивосток : ТИДОТ ДВГУ, 2002. 265 с.

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

8. Голд Дж. Психология и география: Основы поведенческой географии. М.: Прогресс, 1990. 304 с.
9. Горішевський П.В., Васильєв В.П., Зінько Ю.В. Сільський зелений туризм: організація гостинності на селі: Підручник. Івано-Франківськ: Місто-Н, 2003. 158 с.
10. Дмитревский Ю. Д. Туристские районы мира. М., 2000. 224 с.
11. Дмитрук О. Ю. Щур Ю. В. Спортивно-оздоровчий туризм : навч. посіб. 2-вид., перероб. та допов. Київ : Альтерпрес, 2008. 280 с.
12. Дмитрук О.Ю. Екологічний туризм: сучасні концепції менеджменту та маркетингу. К.: Альтерпрес, 2004. 250 с.
13. Дубович І.А. Країнознавчий словник — довідник. Л.: Ліга-прес, 2005. 819 с.
14. Зорин И. В., Квартальнов В. А. Энциклопедия туризма: Справочник. М.: Финансы и статистика, 2000. 368 с.
15. Истомин В. И., Лагутин В. Т. Страны мира: Справочник туроператора и туриста. М.: Сов. спорт, 2000. 224 с.
16. Кифяк В. Ф. Географія туризму України : навч. посіб. Чернівці : Зелена Буковина, 2003. 112 с.
17. Косолапов А. Б. Туристское страноведение. Европа и Азия : учебно-практическое пособие . М. : КНОРУС, 2005. 400 с.
18. Курорты: Энциклопедический словарь / Гл. ред. Е. И. Чазов. М.: Сов. энцикл., 1983.
19. Кусков А.С., Голубева В.Л., Одинцова Т.Н. Рекреационная география: учеб.-метод. Комплекс. М.: Флинта МПСИ, 2005. 300 с.
20. Максаковский В.П. Историческая география мира. М.: Экопрос, 1999. 450 с.
21. Мальська М.П., Антонюк Н.В., Ганич Н.М. Міжнародний туризм і сфера послуг. К. : Знання, 2008. 661 с.
22. Масляк П.О. Країнознавство : підручник. 2-ге вид., виправл. і доповн. К. : Знання, 2008. 293 с. (Вища освіта ХХІ століття).

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

23. Мироненко Н. С., Твердохлебов И. Т. Рекреационная география. М.: Изд-во МГУ, 1981. 232 с.
24. Мироненко Н.С. Страноведение: Теория и методы: Уч. пособие для вузов. М.: АспектПресс, 2001. 268 с.
25. Николаенко Д.В. Рекреационная география: учеб. пособие. М.: ВЛАДОС, 2001. 300 с.
26. Николаенко Т. В. Николаенко Д. В. Введение в рекреационную географию. Харьков: Международный Славянский университет, 1998. 196 с.
27. Окладникова Е.А. Международный туризм. География туристских ресурсов мира: учеб. пособие. М.; СПб.: ИФК Омега-Л; Учитель и ученик, 2002. 280 с.
28. Олійник Я. Б., Степаненко А. В. Вступ до соціально-економічної географії: Навч. посіб. К.: Знання, 2000. 204 с.
29. Пирожник И.И. Основы географии туризма и экскурсионного обслуживания: Учеб. пособ. Минск: Университетское, 1985. 253 с.
30. Пістун М. Д. Основи теорії суспільної географії: Навч. посіб. К.: Вища шк., 1996. 231 с.
31. Путрик Ю., Свешников В. Туризм глазами географа. М.: Мысль, 1986. 158 с.
32. Романов А.А. Зарубежное туристское страноведение : навчальний посібник. М. : Сов. Спорт, 2001. 288 с.
33. Романов А.А., Саакянц Р.Г. География туризма : учебное пособие. 3-е издание. 2004. 464 с.
34. Рутинський М.Й. Організація спортивно-оздоровчого туризму: Навчально-методичні матеріали. Львів: КВКПП "Фенікс", 2002. 160 с.
35. Рутинський М. Й., Зінько Ю. В. Сільський туризм : навч. посіб. Київ : Знання, 2006. 271 с.
36. Соціально-економічна географія світу / За ред. Кузика С.П. Тернопіль: Підручники і посібники, 1998. 256 с.

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

37. Страны и народы. Научно-популярное издание в 20-ти томах. М.: Мысль, 1983-84.
38. Федорченко В. К., Мінич І. М. Туристський словник-довідник: Навч. посіб. К.: Дніпро, 2000. 160с.
39. Фоменко Н. В. Рекреаційні ресурси та курортологія : навч. посіб. / Н. В. Фоменко. Київ : Центр навчальної літератури, 2007. 312 с.
40. Христов Т.Т. Религиозный туризм. М. : Издательский центр «Академия», 2003. 288 с.
41. Шаблій О. І. Суспільна географія: теорія, історія, українознавчі студії. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2001. 744 с.
42. Щербакова С. А. Международный туризм: экономика и география : учеб. пособие. Москва : Финансы и статистика, 2007. 144 с.
43. Lloyd E. Hudman, Richard H. Jackson. Geography of Travel & Tourism. 1990.
44. Stephen Williams. Tourism Geography. London and New York, 1998.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Всесвітній економічний форум (англ.) URL:
<http://www.weforum.org/en/initiatives/gcp/index.htm>
2. Всесвітня рада з туризму і подорожей (The World Travel & Tourism Council) (англ.) URL:
http://www.wttc.org/eng/Tourism_Research/Economic_Data_Search_Tool/index.php
3. Офіційний сайт Світової спадщини ЮНЕСКО (англ.) URL:
<http://whc.unesco.org>
4. The World Factbook ЦРУ США (англ.) URL: <http://www.cia.gov>
5. World Tourism Organization UNWTO URL: <http://www2.unwto.org>

ДОДАТКИ

Додаток А

ТУРИСТСЬКО-ГЕОГРАФІЧНА НОМЕНКЛАТУРА

Додаток А.1.

Фізико-географічна номенклатура

Розділ 1. Миси та півострови

Миси

Африка: Ель-Аб'яд (Рас-Енгела), Ет-Тіб, Альмаді, Доброї Надії, Рас-Хафун, Гвардафуй.

Австралія: Йорк, Північно-Західний, Стіп-Пойнт, Натураліста, Південно-Східний, Байрон.

Південна Америка: Галлінас, Париньяс, Кабу-Бранку, Фроуерд, Горн.

Антарктида: Прайм, Седова, Дарт, Адер.

Північна Америка: Барроу, Морріс-Джесеп, Мерчісон, Мар'ято, Мендосіно, Принца-Уельського, Канаверал, Хаттерас, Сент-Чарльз.

Євразія: а)¹ Нордкап, Нордкін, Канін Ніс, Челюскін, Дежнєва;

б)² Рока, Сан-Вісенті, Мароккі, Спартівенто, Сарич;

в)³ Кумарі, Піай;

г)⁴ Піай, Камау, Крільон, Аніва, Лопатка.

Півострови

Африка: Сомалі.

Австралія: Кейп-Йорк, Арнемленд, Ейр, Йорк.

Південна Америка: Гоахіра.

Антарктида: Антарктичний, Рісер-Ларсен.

---

¹ а) Узбережжя Північно-Льодовитого океану.

² б) Узбережжя Атлантичного океану, Середземного і Чорного морів.

³ в) Узбережжя Індійського океану.

Продовження додатку А.1

Північна Америка: Бутія, Мелвілл, Стюард, Аляска, Кенай, Каліфорнія, Юкатан, Флорида, Нова Шотландія, Лабрадор.

Євразія: а) Кольський, Рибачий, Канін, Ямал, Гданський, Таймирський, Чукотський.

б) Скандинавський, Ставангер, Сконе, Ютландія, Котантен, Бретань, Корнуолл, Уельс, Піренейський, Апеннінський, Калабрійський, Салентіна, Балканський, Істрія, Пелепонес, Халкідіки, Галліпоський, Мала Азія, Кримський, Тарханкутський, Керченський, Таманський.

в) Аравійський, Синайський, Катар, Катхіявар, Індостан.

г) Чукотський, Камчатка, Тайгонос, Крільонський, Корейський, Ляодунський, Шаньдунський, Лейчжоу, Індокитай, Малакка.

Розділ 2. Світовий океан

Атлантичний океан

Моря: Балтійське, Північне, Ірландське, Норвезьке, Середземне: Лігурійське, Тірренське, Адріатичне, Іонічне, Егейське, Мармурове, Чорне, Азовське, Баффіна, Лабрадор, Саргассове, Карибське, Уедделла, Лазарева, Космонавтів.

Затоки: Вест-Фіорд, Согне-фіорд, Осло-фіорд, Бохус, Ботнічна, Фінська, Ризька, Гданська бухта, Вош, Брістольська, Сен-Мало, Біскайська, Кадіська, Ліонська, Генуезька, Венеціанська, Таранто, Патраїкос, Корінфська, Термаїкос, Стриманікос, Анталія, Іскендерон, Сінайська, Каркінітська, Феодосійська, Сиваш, Таганрозька, Сідра (Великий Сірт), Габес, Туніська, Гвінейська, Біафра, Гудзонова, Джеймс, Унгава, Св. Лаврентія, Мен, Делавер, Чесапіцька, Фанді, Мексиканська, Кемпаче, Гондураська, Москітос, Дар'єнська, Венесуельська, Ла-Плата, Баїя-Бланка, Сан-Матіас, Сан-Хорхе, Баїя-Гранде.

⁴ г) Узбережжя Тихого океану

Продовження додатку А.1

Протоки: Керченська, Босфор, Дарданелли, Отранто, Мессінська, Боніфачо, Корсиканська, Мальтійська, Гібралтарська, Великий і Малий Бельт, Ересунн, Каттегат, Скагеррак, Седра-Кваркен, Норд-Кваркен, Північна, Св. Георга, Ла-Манш, Па-де-Кале Данська, Дейвісова, Гудзонова, Кабота, Флорідська, Юкатанська, Навітряна, Фолклендська, Магелланова, Дрейка

Острови: *Канадський архіпелаг:* Баффінова Земля, Вікторія, Елсмір, Банкс, Девон, Сомерсет, Свердруп;

Великі Антильські: Куба, Ямайка, Гаїті, Пуерто-Ріко;

Малі Антильські: Гваделупа, Мартініка, Домініка, Барбадос;

Багамські, Бермудські, Лонг-Айленд, Ньюфаундленд, Гренландія;

Поблизу Африки: Мадейра, Канарські, Теніріфе, Зеленого мису, Прінсіпі, Вознесіння, Святої Єлени, Трістан-да-Кунья;

Поблизу Пд. Америки та Антарктиди: Підвітрени, Трінідад; Південна Джорджія, Південно-Сандвічеві, Південні Оркнейські, Південні Шетландські, Фолклендські, Вогняна Земля, архіпелаг Чонос.

Узбережжя Європи та Середземного моря: Ян-Маєн, Ісландія, Фарерські, Оркнейські, Шетландські, Гебридські, Великобританія, Ірландія, Вестеролен, Зеландія, Фюн, Лоллан, Північно-Фрізькі, Балеарські, Корсіка, Сардинія, Сіцилія, Мальта, Іонічні, *Егейські:* Родос, Лесбос, Евсея, Пн. Споради, Пд. Споради; Кріт, Кіпр.

Північний Льодовитий океан

Моря: Гренландське, Бофорта, Чукотське море, Східносибірське, Лаптевих, Карське, Біле, Баренцове.

Затоки: Коцебу, Амундсена, Варангер-фіорд, Порсангер-фіорд, Чеська губа, Печорська губа, Двінська губа, Байдарацька губа, Обська губа, Онезька губа, Кандалакшська, Тазовська, Єнісейська, Хатанзька, Оленьокська.

Продовження додатку А.1

Протоки: Мак-Клур, Вайкаунт-Мелвілл, Ланкастер, Берінгова, гирло Білого моря, Карські ворота, Югорськакий шар, Маточкін шар, Шокальського, Вільницького, Дмитра Лаптева, Саннікова, Лонга.

Острови: Шпіцберген, Земля Франца Йосипа, Ведмежий, Нова Земля, Соловецькі, Колгуєв, Вайгач, Північна Земля, Новосибірські, Де-Лонга, Врангеля.

Тихий океан

Моря: Берінгове, Охотське, Японське, Жовте, Східно-Китайське, Південно-Китайське, Філіпінське, Сулу, Сулавесі (Целебейське), Яванське, Молуккське, Банда Тіморське, Арафурське, Флорес, Коралове, Тасманове, Фіджі, Беллінсгаузена, Амудсена, Росса.

Затоки: Янська, Чаунська, Олюторська, Кроноцька, Гижичинська, Удська, Анадирська, Хреста, Шеліхова, Пенжинська, Сахалінська, Терпіння, Аніва, Амурський лиман, Петра Великого, Ляодунська, Східно-Корейська, Західно-Корейська, Бохайвань, Ханчжжоувань, Тонкінська (Бакбо), Сіамська, Карпентарія, Ван-Дімен, Жозеф-Бонапарт, Папуа, Нортон, Кускокуім, Брістольська, Кука, Аляска, Королеви Шарлотти, Каліфорнійська, Теуантепек, Панамська, Гуаякіль, Пеньяс, губа Буф-Хая.

Протоки: Берінгова, Камчатська, Літке, Перша Курільська, Четверта Курільська, Крузенштерна, Татарська, Лаперуза, Кунаширська, Корейська, Цугару (Сангарська), Тайванська, Хайнань, Токара, Сінгапурська, Лусон, Макасарська, Карімата, Шеліхова, Гекате, Торрессова, Бассова, Кука, Магелланова, Дрейка, Панамський канал.

Острови: Поблизу Північної Америки: Алеутські, Кодіак, Архіпелаг Олександра, Королеви Шарлотти, Ванкувер, Галапагос

Продовження додатку А.1

Поблизу Євразії: Св. Лаврентія, Св. Матвія, Командорські, Курильські, Сахалін, Японські (Хоккайдо, Хонсю, Сікоку, Кюсю, Рюкю), Тайвань, Хайнань, Філіппіни (Лусон, Мінданао, Міндоро, Параван), Молуккські, Великі Зондські: (Калімантан, Суматра, Ява, Сулавесі), Малі Зондські (Балі, Сумба, Сумбава, Тімор).

Поблизу Австралії: Мелвілл, Грут-Айленд, Кенгуру, Кінг, Тасманія, Фрезер, Великий Бар'єрний риф; Нова Зеландія (Північний, Південний)

Острови Маленезії: Нова Гвінея, Архіпелаг Бісмарка, Нова Британія, Нова Ірландія, Соломонові, Нова Каледонія, Нові Гібриди, Фіджі.

Острови Мікронезії: Каролінські, Марсіанські, Гуам, Маршалові, Гілберта, Науру.

Острови Полінезії: Гавайські, Лайн, Токелау, Тонга, Західне Самоа, Східне Самоа, Товариства, Кука, Туамоту, Маркізькі, Пасха.

Індійський океан

Моря: Червоне, Аравійське, Андаманське, Співдружності.

Затоки: Суецька, Акаба, Перська, Оманська, Аденська, Камбейська, Маннарська, Бенгальська, Географі, Велика-Австралійська, Спенсер, Сент-Вісент, Кінг.

Протоки: Мозамбіцька, Баб-ель-Мандебська, Ормузька, Полкська, 10 градуса, Малаккська, Зондська, Суецький канал

Острови: Мадагаскар, Маскаренські (Реюньон, Родрігес, Маврикій), Коморські, Амірантські, Сейшельські, Занзібар, Сокотра, Мафія, Кергелен, Лаккодівські, Мальдіви, Чагос, Шрі-Ланка, Андаманські, Нікобарські, Кокосові.

Розділ 3. Основні елементи рельєфу суші

Африка

Гори, гірські хребти: Атлас (г. Тубкаль, 4165м), Драконові, Камерун, Капські, Мітумба, Кенія.

Нагір'я: Ахаггар, Тібесті, Ефіопське.

Плато: Дарфур, Джос, Кордофан.

Рівнини, низовини: Туніська, Північно-Гвінейська, Сомалійська.

Улоговини: Чадська, Білого Нілу, Конго, Калахарі.

Западини: Каттара, Ассаль, Боделе.

Австралія

Гори, гірські хребти: Східно-Австралійські, Австралійські Альпи (г.Костюшко, 2230), Голубі, Великий Вододільний хр., Маклоннелл, Масгрейв

Плато: Кімберлі, Берклі.

Рівнини, низовини: Великий Артезіанський басейн, Карпентарія, Налларбор.

Південна Америка

Гори, гірські хребти: Анди (г.Аконкагуа 6960).

Плато, плоскогір'я: Гвіанське, Бразильське, Мату-Гросу

Рівнини, низовини: Амазонська, Орінокська, Гвіанська, Ла-Платська, Гран-Чако, Патагонія.

Північна Америка

Гори, гірські хребти: Аппалачі, Каскадні, Кордільєри, Скелясті, Сьєра-Невада, Аляскінський хр. (г.Мак-Кінлі 6193), Святого Іллі, Береговий хр., Східна Сьєрра-Мадре, Західна Сьєрра-Мадре, Південна Сьєрра-Мадре.

Нагір'я і плато: Юкон, Фрезер, Колумбійське плато, Великий басейн, Колорадо.

Рівнини, низовини: Гудзонська, Маккензі, Приатлантична, Міссісіпська, Примексиканська, Каліфорнійська, западина Долина Смерті.

Європа

Гори, гірські хребти: Альпи (г. Монблан, 4807), Андалузські Апенніни, Ардени, Вогези, Карпати (г. Герлаховський Штіт, 2655), Кембрійські, Кримські, Пірінеї, Рейнські Сланцеві, Рудні, Родопи, Стара Планіна, Скандинавські, Судети, Тюрингенський Ліс, Уральські (г. Народна, 1895), Хібіни, Шварцвальд.

Нагір'я: Шотландське.

Рівнини: Східно-Європейська.

Височини: Валдайська, Волинська, Донецька, Московська, Нормандська, Північні Ували, Придніпровська, Приволзька, Подільська, Середньоросійська.

Низовини: Велико польська, Нижньодунайська, Оксько-Донська, Паданська, Паризький басейн, Північно-Німецька, Поліська, Придніпровська, Прикаспійська, Причорноморська, Середньо дунайська, Кумо-Маницька западина.

Азія

Гори, гірські хребти: Алтай (г. Белуха, 4506), Гати (Західні і Східні), Гімалаї (г. Джомолунгма, 8848), Гіндукуш, Загрос, Кавказькі (г. Ельбрус, 5633), Каракорум, Копетдаг, Куньлунь, Наньшань, Памір (Пік Комунізму, 7495), Понтійські, Саяни, Тянь-Шань (Пік Перемоги, 7439), Ельбрус, хр. Великий Хінган, Верхоянський хр., хр. Черського, Джугджур.

Нагір'я: Вірменське, Іранське, Тібет

Плоскогір'я, плато: Гобі, Декан, Середньосибірське, плато Устюрт, плато Путорана.

Рівнини: Велика Китайська, Туранська.

Низовини: Західно Сибірська, Індо-Гангська, Месопотамська, Сичуанська улоговина Туранська, Ферганська.

Вершини-«восьмитисячники» (розміщені в Гімалаях та Каракорумі)

Вершини та варіанти їх назв	Висота, м
1*. Джомолунгма / Сагарматха, Еверест, Джумулангфенг, Пік XV	8848 (8850) 8616 (8611)
2*. Чогорі / Джогір, Дапсанг, К-2, Годуїн-Остен, К'яогеліфенг	8586 (8598)
3*. Канченджанга / Канченджунга, Канченфанга	8516 (8545)
4*. Лхоцзе / Лходзе	8463 (8470)
5*. Макалу / Макалкфенг	8201 (8189)
6*. Чопу / Чо-Ойю	8172 (8167)
7*. Дхаулагірі	8156 (8163)
8*. Кутанг / Манаслу	8126 (8125)
9*. Нангапарбат / Нанга-Парбат, Діамір	8091 (8078)
10*. Аннапурна / Моршиаді	8068
11*. Гашербрум I / Хідден-Пік, К-5	8047
12*. Пхалчан-Кангрі / Фальхан-Кангрі, Брод-Пік, К-3	8035
13*. Гашербрум II / К-4	8012 (8046)
14*. Шішабангма / Шіші-Пангма, Госаїнтайн, Гаосенжангтен, Геосенжангфенг, Кікабангма	

Розділ 4. Поверхневі води

Африка

Ріки: Нігер з притокою Бенуе; Сенегал; Вольта; Конго з притоками Луалаба, Арувімі, Убангі, Ломами, Касаї; Шарі; Оранжева з притокою Вааль; Ніл з притоками Кагера, Білий Ніл (Бахр-ель-Аб'яд), Голубий Ніл (Бахр-ель-Азрак), Собат, Атбара; Рувума; Замбезі; Лімпопо.

Водоспади: Лівінгстона (р.Конго), Стенлі (60 м, р. Конго), Мерчісон (120 м, р. Ніл), Вікторія (150 м, р. Замбезі), Каламбо (428,6 м, р.Коламбо).

Продовження додатку А.1

Водосховища: Асуанське (р.Ніл), Каріба (р. Замбезі), Вольта (р.Вольта),
Луалаба (р. Луалаба).

Озера: Чад, Тана, Рудольф, Альберт (Мобуту-Сесе-Секо), Ківу, Танганьїка,
Ньяса, Мверу, Бангвеулу, Нгамі, Макарікарі (солончак).

Південна Америка

Ріки: Оріноко; Магдалена; Амазонка з притоками Мараньон, Іса, Жапура,
Ріу-Негру, Укаялі, Журуа, Пурус, Мадейра, Топажос, Токантинс;
Сан-Франсіско; Парана з притоками Паранаїба, Ріу-Гранді, Ігуасу,
Уругвай, Парагвай; Ріо-Колорадо; Чубут.

Водоспади: Анхель (1054 м, р.Чурун), Ігуасу (80 м, р.Ігуасу), Сеті-Кедас або
Гуайра (40 м, р. Парана)

Озера: Маракайбо, Тітікака, Поопо, Мар-Чікіта, Логоа-Мірін, Патус,
Буенос-Айрес.

Австралія

Ріки: Фіцрой, Вікторія, Фліндерс, Купер-Крік, Джорджина, Діамантина,
Мюррей з притоками Дарлінг і Марамбіджі.

Озера: Ейр, Торренс, Фром, Амадіес, Барлі, Маккай.

Північна Америка

Ріки: Юкон з притокою Клондайк; Кускокуім; Фрейзер; Колумбія; Сакраменто;
Колорадо; Маккензі з притоками Атабаска, Невільничка; Нельсон;
Черчіл; Саскачеван; Міссісіпі з притоками Міннесота, Міссурі, Канзас;
Арканзас; Ред-Рівер; Іллінойс; Огайо з Теннесі; Ріо-Гранде;
Св.Лаврентія; Гудзон; Коннектикут; Ніагара; Потомак; Саванна.

Водоспади: Йосимітський (727,5 м, р. Мерсед), Лоуер-Фоло (93 м, р.
Єллоустон), Гранд-Фолс (74 м, р. Гамільтон), Шошоне (59 м, р. Снейк),
Ніагарський (50 м, р. Ніагара).

Продовження додатку А.1

Водосховища: Гаррісон (р. Міссурі), Форт-Пек (р. Міссурі), Оахе (р. Міссурі), Мід (р. Колорадо).

Озера: Верхнє, Мічіган, Гурон, Енрі, Онтаріо, Велике Ведмеже, Велике Невільниче, Оленяче, Атабаска, Вінніпег, Вінніпегосіс, велике Солоне, Ютта, Манагуа, Єллоустоун.

Євразія

А. Річки басейну Північного Льодовитого океану Північна Двіна, Печора, Об з Иртішем, Ішимом і Тоболом; Таз; Єнісей з притоками Абакан, Ангара, Підкам'яна Тунгуска, Нижня Тунгуска; Анабар; Оленьок, Хатанга; Лена з притоками Вілюй, Алдан; Яна; Індігірка; Колима.

Б. Річки басейну Тихого океану Анадир; Пенжина; Камчатка; Амур з притоками Аргунь, Шилка, Зея, Буряя, Сунгарі, Уссурі; Ляохе; Хуанхе; Янцзи; Сицзянь; Меконг.

В. Річки басейну Індійського океану Салуїн; Іраваді; Ганг з притокою Джамна, Брахмапутра; Дамодар; Годаварі; Інд; Тігр; Євфрат; Шат-ель-Араб.

Г. Річки басейну Атлантичного океану Шаннон; Темза; Сена з притоками Марна, Уаза; Луара; Гарона з притокою Дордонь; Рона з притоками Сона, Ізер; Ебро; Дору; Тежу; Гвадіана; Гвадалквівір; Рейн з притоками Мозель, Маас, Майн; Емс; Везер; Ельба з притокою Влтава; Одра; Вісла з притоками Сян, Буг; Неман; Західна Двіна; Нева; нарва; Дніпро з притоками Березіна, Прип'ять, Десна, Сула, Псел, Ворскла; Інгулець; Дон з притокою Сіверський Донець; Південний Буг; Дунай з притоками Ізар, Лех, Інн, Морава, Драва, Тиса, Сава Велика (нижня) Морава, Олт, Сірет, Прут, Кілійське, Сулинське, Геогрійське гирло; По; Тібр; Валдар; Маріца, Ріоні, Кубань.

Продовження додатку А.1

Д. Річки басейну внутрішнього стоку Волга з притоками Кострома, Ока, Кама; Самара; Терек; Кура з притоками Аракс, Арагві, Алазані; Урал; Емба; Амудар'я (Пяндж) з притокою Зеравшан; Сирдар'я; Ілі; Йордан; Тарім; Селенга; Керулен.

Озера: Інарі, Саймма, Венерн, Ветерн, Лох-Ней, Імандра, Умбозеро, П'язеро, Вигозеро, Женевське, Боденське, Цюріхське, Комо, Лаго-Маджоре, Гарда, Преспа, Балатон, Онезьке, Ладозьке, Псковське, Чудське, Ільмень, Селігер, Ельтон, Севан, Ріца, Сарезьке, Іссик-Куль, Алаколь, Балхаш, Сарикамишське, Зейсан, Тенгіз, Телецьке, П'ясіно, Лама, Хантайське, Ханка, Мертве море, Ван, Туз, Резайє, Лобнор, Кукунор, Далайнор, Дунтінху, Поянху.

Розділ 5. Пустелі, піски, солончаки

Європа

Олешківські / Нижньодніпровські, піски; Рин-піски / Нарин / Рини; Табернас / Альмерійська; Чорні Землі

Азія

Алашань / Алашаньська Гобі; Великий Нефуд; Гобі; Каракуми / Чорні піски; Кизилкум / Червоні піски; Ордос; Руб-ель-Халі / Велика Арабська; Сірійська; Такла-Макан; Тар / Велика Індійська; Великі Борсуки, піски; Деште-Кевір / Велика Соляна; Джунгарії, пустеля; Іудейська; Малий Нефуд / Дехна; Малі Борсуки, піски; Мангишлак; Приаральські Каракуми; Устюрт; Цайдам; Арикум, піски; Бетпак-Дала / Північний Голодний степ; Джафура / Ель-Джафура.

Африка

Акшар, піски; Аравійська; Аукар; Варан; Велика Піщана; Великий Західний Ерг; Великий Східний Ерг; Ель-Джуф; Ігіді; Ідехан-Мурзук; Ідехан-Убарі;

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

Продовження додатку А.1

Каланшо, піски; Калахарі; Карру; Лівійська; Наміб; Нубійська; Сахара; Сахель; Тенере; Хамада-ель-Хамра; Чалбі, сол.; Шеш.

Північна Америка

Алворда, сол.; Великого Басейну; Великого Солоного озера, сол.; Мохаве; Нижньокаліфорнійська; Овайхі; Сонора / Хіла; Чіуауа.

Льодові пустелі Гренландії

Земля Кнуда Расмуссена; Земля Короля Крістіана IX; Земля Короля Крістіана X; Земля Короля Фредеріка VIII; Земля Пірі.

Південна Америка

Атакама; Атакама, сол.; Монте; Наска; Патагонська; Сечура / Перуанська; Уюні, сол.

Австралія та Океанія

Велика Піщана; Велика Пустеля Вікторія; Гібсона; Мала Піщана; Південно-Австралійська / Суонленд; Рангіпо; Сімпсон / Арунта; Стрелецького; Стюорта; Танамі.

Льодові пустелі Антарктиди

Земля Аделі; Земля Вікторії; Земля Вілкса; Земля Вільгельма II; Земля Грейама; Земля Едварда VII; Земля Елсверта; Земля Ендербі; Земля Королеви Мері; Земля Королеви Мод; Земля Котса; Земля Мак-Робертсон; Земля Мері Берд; Земля Олександра I; Земля Палмера; Земля Принцеси Єлизавети.

Столиці та країни світу

Країна	Столиця
Австралія і Океанія	
Самоа	Апіа
Нова Зеландія	Веллінгтон
Австралія	Канберра
Маршаллові Острови	Маджуро
Палау	Нгерулмуд
Тонга	Нукуалофа
Федеративні Штати Мікронезії	Палікір
Кірибаті	Південна Тарава
Вануату	Порт-Віла
Папуа Нова Гвінея	Порт-Морсбі
Фіджі	Сува
Тувалу	Фунафуті
Соломонові Острови	Хоніара
Науру	Ярен
Азія	
ОАЕ	Абу-Дабі
Йорданія	Амман
Туреччина	Анкара
Казахстан	Астана
Туркменістан	Ашгабат
Ірак	Багдад
Азербайджан	Баку
Бруней	Бандар-Сері-Бегаван
Таїланд	Бангкок
Ліван	Бейрут
Киргизстан	Бішкек
Лаос	В'єнтьян
Бангладеш	Дакка
Сирія	Дамаск
Індія	Нью-Делі
Індонезія	Джакарта
Східний Тимор	Ділі
Катар	Доха
Таджикистан	Душанбе
Кувейт	Ель-Кувейт
Саудівська Аравія	Ер-Ріяд
Вірменія	Єреван
Ізраїль	Єрусалим
Пакистан	Ісламабад

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

Продовження додатку А.2

Країна	Столиця
Афганістан	Кабул
Непал	Катманду
Мальдіви	Мале
Бахрейн	Манама
Філіппіни	Маніла
Оман	Маскат
М'янма	Найп'їдо
КНР	Пекін
Камбоджа	Пномпень
Малайзія	Куала-Лумпур
Північна Корея	Пхеньян
Ємен	Сана
Південна Корея	Сеул
Сінгапур	Сінгапур
Узбекистан	Ташкент
Грузія	Тбілісі
Іран	Тегеран
Японія	Токіо
Бутан	Тхімпху
Монголія	Улан-Батор
В'єтнам	Ханой
Шрі-Ланка	Котте
Африка	
Нігерія	Абуджа
Ефіопія	Аддис-Абеба
Гана	Аккра
Алжир	Алжир
Мадагаскар	Антананаріву
Еритрея	Асмара
Малі	Бамако
Центральноафриканська Республіка	Бангі
Гамбія	Банжул
Гвінея-Бісау	Бісау
Республіка Конго	Браззавіль
Бурунді	Бужумбура
Сейшельські Острови	Вікторія
Намібія	Віндгук
Ботсвана	Габороне
Сенегал	Дакар
Джибуті	Джибуті
Південний Судан	Джуба

Продовження додатку А.2

Країна	Столиця
Танзанія	Додома
Єгипет	Каїр
Уганда	Кампала
Руанда	Кігалі
ДР Конго	Кіншаса
Гвінея	Конакрі
Габон	Лібревіль
Малаві	Лілонгве
Того	Ломе
Ангола	Луанда
Замбія	Лусака
Екваторіальна Гвінея	Малабо
Мозамбік	Мапуту
Лесото	Масеру
Свазіленд	Мбабане
Сомалі	Могадишо
Ліберія	Монровія
Коморські Острови	Мороні
Кенія	Найробі
Чад	Нджамена
Нігер	Ніамей
Мавританія	Нуакшот
Маврикій	Порт-Луї
Бенін	Порто-Ново
Кабо-Верде	Прая
ПАР	Преторія
Марокко	Рабат
Сан-Томе і Принсіпі	Сан-Томе
Лівія	Триполі
Туніс	Туніс
Буркіна-Фасо	Уагадугу
Сьєрра-Леоне	Фрітаун
Зімбабве	Хараре
Судан	Хартум
Кот-д'Івуар	Ямусукро
Камерун	Яунде
Європа	
Нідерланди	Амстердам
Андорра	Андорра-ла-Велья
Греція	Афіни
Сербія	Белград
Німеччина	Берлін

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

Продовження додатку А.2

Країна	Столиця
Швейцарія	Берн
Словаччина	Братислава
Бельгія	Брюссель
Угорщина	Будапешт
Румунія	Бухарест
Ліхтенштейн	Вадуц
Мальта	Валлетта
Польща	Варшава
Ватикан	Ватикан
Австрія	Відень
Литва	Вільнюс
Фінляндія	Гельсінкі
Ірландія	Дублін
Хорватія	Загреб
Україна	Київ
Молдова	Кишинів
Данія	Копенгаген
Португалія	Лісабон
Велика Британія	Лондон
Словенія	Любляна
Люксембург	Люксембург
Іспанія	Мадрид
Білорусь	Мінськ
Монако	Монако
Росія	Москва
Кіпр	Нікосія
Норвегія	Осло
Франція	Париж
Чорногорія	Подгориця
Чехія	Прага
Ісландія	Рейк'явік
Латвія	Рига
Італія	Рим
Сан-Марино	Сан-Марино
Боснія і Герцеговина	Сараєво
Республіка Македонія	Скоп'є
Болгарія	Софія
Швеція	Стокгольм
Естонія	Таллінн
Албанія	Тирана
Південна Америка	
Парагвай	Асунсьйон

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

Продовження додатку А.2

Країна	Столиця
Колумбія	Богота
Бразилія	Бразилія
Аргентина	Буенос-Айрес
Гаяна	Джорджтаун
Венесуела	Каракас
Еквадор	Кіто
Перу	Ліма
Уругвай	Монтевідео
Суринам	Парамарибо
Чилі	Сантьяго
Болівія	Сукре
Північна Америка	
Сент-Кіттс і Невіс	Бастер
Беліз	Бельмопан
Барбадос	Бриджтаун
США	Вашингтон
Куба	Гавана
Гватемала	Гватемала
Сент-Люсія	Кастрі
Сент-Вінсент і Гренадини	Кінгстаун
Ямайка	Кінгстон
Нікарагуа	Манагуа
Мексика	Мехіко
Багамські Острови	Нассау
Канада	Оттава
Панама	Панама
Гаїті	Порт-о-Пренс
Тринідад і Тобаго	Порт-оф-Спейн
Домініка	Розо
Сальвадор	Сан-Сальвадор
Домініканська Республіка	Санто-Домінго
Коста-Рика	Сан-Хосе
Антигуа і Барбуда	Сент-Джонс
Гренада	Сент-Джорджес
Гондурас	Тегусігальпа

Туристські курорти та центри**Європа*****Найважливіші курорти***

Австрія: Кітцбюель, Зеєфельд, Отцталь, Ціллерталь, Сан-Антон, Лех, Цель-ам-Зее, Бадгастайн, Баден, Карніше, Заальбах, Хінтерглемм, Інсбрук, Баден-бай-Він, Гальтюр, Штубайталь, Сант-Йохан, Піцталь, Карінтія, Зальцкаммергут, Сант-Вольфганг, Хінтертукс.

Андорра: Андорра-ла-Велья, Арінсаль, Аркаліс, Ель-Татер, Пас-де-ла-Каса-Грау-Руж, Пал.

Білорусь: Нарочь, Бобруйськ, Ждановичі, Рогачів.

Бельгія: Спа, Брюгге, Рошфор, Бастонь, Дінан та ін.

Болгарія: Варна, Бургас, Золоті Піски, Сонячний Берег, Албена, Сонячний День, Хисаря, Кюстенділ, Пампорово, Боровець, Вітоша, Банско.

Боснія та Герцеговина: Ілідже, район Сараєво, Баня-Лука.

Великобританія: Бат, Брайтон, Борнмут.

Угорщина: Будапешт, Хевіз, Балатонфюред.

Німеччина: Гарміш-Партенкірхен, Бертехгаден, Вісбаден, Кюлунгборн, Бад Зальціг, Баден-Баден, Бад Годсберг, Бад Хеннінген, Оберхоф, Обервізенталь.

Греція: о-ви Кіклади, о. Евбея, п-ів Халкідікі, о. Родос, Лутракі, арх. Додеканес, о. Корфу, Парнас, Каммена Вурла, о. Санторін.

Ісландія: Тінгведлір, Міватн-ог-Лахсау, Скафтафедль, Йекюльсаургльюрвюр.

Іспанія: Детандер, Пальма, Ібіца, Малага, Канарські о-ви, Коста-Брава, Коста-Дорада, Коста-Бланка, Коста-дель-Соль, Коста-де-Валенсія, Коста-де-Асаар, о. Мальорка, Балеарські о-ви.

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

Продовження додатку А.3

Італія: о. Капрі, о. Іскья, о. Сицилія, о. Сардинія, Лігурійська Рив'єра, Риміні, Мілано Маритіма, Пезаро, Алассіо, Сан-Ремо, Террачіна, Гаєта, Формія, Позітано, Амальфі, Сан Мартіно ді Кастроцца, Кортіна д'Ампеццо, Борміо, Мурано та ін.

Латвія: Юрмала, Сігулда.

Литва: Клайпеда, Паланга, Нерінга, Друскінінкай

Мальта: Сліма, Сент-Джуліанс, затоки Сент-Джордж, Сент-Паул, Голубий Грот, о. Гозо, о. Коміна, Ла-Валлетта та ін.

Польща: Закопане, Сопот, Криниця, Івонич-Здруй, Щавниця, Свіноуйсьце, Камень-Поморські, Колобжег.

Португалія: Кошта ду Сол, Алгарве, Вілароша, о-ви Мадейра, Азорські о-ви, Ешторіал, Кашкаші, Калдам да Раїнья.

Румунія: Мамайя, Ефорія, Сіная, Предял, Пояна-Брашов, Констанца, Мангалія, Буштені, Бейле-Фелікс, Бейле-Еркулане, Ефорі-Норд.

Словаччина: Штребське-Плесо, Ясна, Бардежовське Купеле, Тренчіанске Тепліце, Лучки, Коритниця, Любохня, Пієштяни, Дудінце, Бардейов, Новий Смоковець, печера Бистра.

Словенія: Постойна, Бленд, Бохін, Бовець, Країнська Гора, Портороз, Рогатка, Слатіна, Чатеж.

Україна: Ялта, Алушка, Алушта, Трускавець, Моршин, Миргород, Гурзуф, Лівадія, Планерське, Судак, Корейз, Форос, Місхор, Гаспра, Сімеїз, Партеніт, Судак.

Фінляндія: Хімос, Вуокатті, Рука, Тахко, Юлляс, Леві, Сарисельга, Катінкулта та ін.

Франція: Ніцца, Канни, Сен-Тропез, Антіб, Біарріц, Байонна, Шамоні, Гренобль, Лазурний берег, Сен-Мало, Сен-Жерве, Грас, Вільфранш-Сюр-Мер,

Продовження додатку А.3

Жуан-ле-Пен, Гольф-Жуан, Сан-Рафаель, Куршевель, Валь д'Ізер, Межев, Мерібель, Віші та ін.

Хорватія: Пула, Ровінь, Опатія, Шибеник, Дубровник, Пореч, Рієка, Трогир, Спліт, Умаг, Примоштен, Макарска Рив'єра, острови: Крка, Хвар, Віс, Корчула, Шипан та ін., Доленське, Шмарешке, Чатежке Топліце, Іванич-Град.

Чехія: Карлови-Вари, Подебради, Маріанське-Лазне, Франтішков-Лазне, Крконоше, Шумава, Бескіди, Яхімов, Тепліце.

Швейцарія: Санкт-Моріц, Крап-Монтана, Давос, Лезен, Саас-Фе, Вербс, Віллар, Церматт, Баден, Бад-Рагац, Івердон.

Естонія: Пярну, Хаапсалу, Нарва-Йїєсуу, Курессааре.

Чорногорія: Будва, Свети Стефан, Герцег-Нові, Ульцинь, Петровац-На-Море, Сутоморе, Мілочер, Цетинє, о. Мамула, Ігало, Котор.

Сербія: Ада.

Туристські центри

Австрія: Відень, Зальцбург, Інсбрук, Грац, Лінц.

Андорра: Андорра-ла-Велья.

Білорусь: Мінськ, Полоцьк, Вітебськ, Могилів, Гродно, Мир, Брест, Гомель.

Бельгія: Брюссель, Антверпен, Андерлехт, Гент, Брюгге.

Болгарія: Софія, Пернік, Пловдів, Несебир, Габрово, Велико-Тирново, Копривштиця, Мелнік, Созопол, Варна, Бургас.

Боснія и Герцеговина: Сараєво, Мостар, Баня-Лука.

Великобританія: Белфаст, Глазго, Единбург, Лондон, Кардіфф, Оксфорд, Кембридж, Кентербері, Йорк, Честер, Бат, Бірмінгем, Ліверпуль, Манчестер.

Угорщина: Будапешт, Естергом, Егер, Секешфехервар, Сегед, Мішкольц, Вишеград.

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

Продовження додатку А.3

Німеччина: Берлін, Дрезден, Любек, Кіль, Бремен, Франкфурт-на-Майні, Штутгарт, Нюрнберг, Кельн, Лейпциг, Майнц, Кобленц, Мюнхен, Гамбург, Потсдам, Бранденбург, Дюссельдорф.

Греція: Афіни, Салоніки, Іракліон, Лутракі, Коринф.

Данія: Копенгаген, Орхус, Оденсе, Ольборг, Хельсінгер, о. Борнхольм.

Іспанія: Мадрид, Барселона, Сантьяго-де-Компостела, Саламанка, Авіла, Сеговія, Севілья, Валенсія, Сарагоса, Малага, Кордова, Толедо, Аліканте, Більбао, Памплона, Леон, Гранада, Бургос.

Італія: Рим, Мілан, Генуя, Неаполь, Флоренція, Венеція, Піза, Верона, Турин.

Латвія: Рига, Юрмала, Сигулда.

Литва: Вільнюс, Каунас, Клайпеда, Паланга, Нерінга, Тракай, Друскінінкай.

Македонія: Скопє, Охрид, Бітола, Прілеп, Куманово.

Мальта: Валлетта, Мдіна.

Молдавія: Кишинів, Тирасполь, Бельци, Бендери.

Нідерланди: Амстердам, Роттердам, Гаага, Утрехт, Делфт, Лейден, Харлем.

Норвегія: Осло, Тронхейм, Тромсе, Берген.

Польща: Варшава, Лодзь, Краків, Познань, Люблін, Вроцлав, Гданськ, Мальборк, Белосток, Торунь, Гнезно, Величка.

Португалія: Лиссабон, Коимбра, Сетубал, Евора, Порту, Брага, Авейру, Ешторіал.

Румунія: Бухарест, Брашов, Ясси, Орадя, Клуж-Напока, Тимішоара, Тиргу-Муреш.

Словаччина: Братислава, Тернава, Нітра, Банська-Стявниця,

Словенія: Любляна, Марібор, Целе.

Україна: Київ, Харків, Одеса, Львов, Сімферополь, Севастополь, Євпаторія, Полтава, Керч, Ялта, Феодосія, Алушка, Алушта.

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

Продовження додатку А.3

Фінляндія: Хельсінкі, Турку, Тампере, Рованієми, Ювяскюля, арх. Суоменліна, Ловіса, Порвоо.

Франція: Париж, Ніцца, Канни, Ліон, Версаль, Антіб, Біарріц, Марсель, Авіньйон, Шартр, Клермон-Ферран, Лілль.

Хорватія: Пула, Хвар, Ровінь, Шибеник, Дубровник, Пореч, Загреб, Рієка, Трогір, Спліт.

Чехія: Прага, Брно, Острава, Ческі-Крумлов, Ческе-Будевіце, Кутна-Гора, Оломоуц, Кромержіж, Табор, Тельч, Конопіште.

Швейцарія: Женева, Цюрих, Базель, Лозанна, Люцерн, Берн, Монтре, Лугано, Локарно, Аскона.

Швеція: Стокгольм, Гетеборг, Мальме, Уппсала, Лунд, Вастерас, Йенчепінг, Лінчепінг, Норчепінг, Кальмар, о. Готланд.

Естонія: Талин, Тарту, Виру, Нарва, П'ярну, Хаапсалу, Курессааре.

Сербія: Белград.

Чорногорія: Подгориця, Котор.

Азія

Найважливіші курорти

район Апшеронського півострова (Азербайджан), район оз. Севан, Арзні, Джермук (Вірменія), Піцунда, Гудаута, Сухумі, Гагра, Батумі, Бахмаро, Боржомі, Цхалтубо, Кобулеті (Грузія), район Мертвого моря, Ейлат, Ейн-Бокек, Ейн-Букек, Ейн-Геді, Нове-Зохар (Ізраїль), о. Балі (Індонезія), о. Борове, Медео, Сариагач, Алма-Арасан (Казахстан), Лімасол, Ларнака, Пафос, Фамагуста, Протараса (Кіпр), район о. Іссик-Куль, Чолпон-Ата (Киргизія), Дубай, Хата, Мереджа (ОАЕ), Паттайя, о. Пхукет (Таїланд), Анталія, Кемер, Белек, Аланья, Ізмір, Мармарис, Бодрум, Фетхіє, Памуккале, Кушадаси (Туреччина).

Туристські центри

Азербайджан: Баку, Гянджа, Нахічевань.

Вірменія: Єреван, Кумайрі.

Грузія: Тбілісі, Гагра, Сухумі, Новий Афон, Кутаїсі, Батумі, Мцхета.

Ізраїль та Палестина: Тель-Авів, Єрусалим, Яффа, Наблус, Єрихон, Хайфа, Назарет, Вифлеєм.

Індія: Делі, Бомбей, Калькутта, Агра, Мадрас.

Казахстан: Алма-Ата, Караганда, Астана, Туркестан.

Кіпр: Нікосія, Лімасол, Ларнака, Пафос, Фамагуста, Протараса, Тродос.

Киргизія: Бішкек, Джалал-Абад, Ош.

Китай: Пекін, Сіань, Харбін, Гуанчжоу, Шанхай, о. Хайнань, о. Тайвань.

Малайзія: Куала-Лумпур, о. Пінанг.

Пакистан: Карачі, Лахор, Мохенджодаро, Равалпінді.

Саудівська Аравія: Джіда, Мекка, Медина, Ер-Ріяд.

Сирія: Дамаск, Халеб, Латакія, Пальміра.

Таджикистан: Душанбе, Пенджикент, Ходжент, Ура-Тюбе, Ісфара, Канібадам.

Таїланд: Бангкок, Паттайя, о. Пхукет.

Туреччина: Стамбул, Анкара, Анталія, Кемер, Белек, Аланья, Ізмір, Мармарис, Бодрум, Фетхіє, Памуккале, Кушадаси.

Узбекистан: Ташкент, Фергана, Коканд, Хіва, Ургенч, Самарканд, Бухара, Маргілан, Шахрісабз, Термез.

Шрі-Ланка: Коломбо, Канді, Ратнапура, Анурадхапура.

Південна Корея: Сеул, Кенджу, о. Канхвадо.

Японія: Токіо, Кіото, Нара, Камакура, Саппоро, Осака, Нагоя, Хіросіма, Нагасакі.

Африка

Найважливіші курорти

Хургада, Сафага, Шарм-ель-Шейх (Єгипет), Бізерта, Хаммамет, Набель, Монастир (Туніс).

Туристські центри

Каїр, Ель-Гіза, Александрія, Луксор, Асуан (Єгипет), Найробі, Момбаса (Кенія), Дар-ес-Салам, о. Занзібар, нац. парк Серенгеті (Танзанія), Туніс, Дугга, Сус, Кайруан, Сфакс (Туніс), Преторія, Йоганнесбург, Сан-Сіті, Лост-Сіті, Кейптаун, Дурбан, Кімберліт (ПАР).

Північна Америка***Туристські центри***

Нассау, Фріпорт (Багамські острови), Бриджтаун (Барбадос), Оттава, Монреаль, Квебек, Торонто, Ванкувер, Вікторія, Калгарі (Канада), Гавана, Варадсро, Ольгін, Сантьяго-де-Куба (Куба), Гватемала, Антигуа Гватемала, Тікаль (Гватемала), Тегусігальпа, Комаюга, Копан (Гондурас), Порт-о-Пренс (Гаїті), Кінгстон, Монтего-Бей (Ямайка), Мехіко, Канкун, Акапулько, Мансанільо (Мексика), Манагуа, Леон (Нікарагуа), Панама, Нью-Йорк, Вашингтон, Маямі, Лос-Анджелес, Чикаго, Лас-Вегас, Орlando, Бостон, Денвер, Філадельфія, Атлантик-Сіті, Даллас, Сан-Франциско, Буффало (США).

Південна Америка***Туристські центри***

Буенос-Айрес, Кордова, Мар-дель-Плата (Аргентина), Бразилія, Ріо-де-Жанейро, Сан-Паулу (Бразилія), Сантьяго, Вальпараїсо, Антофагаста (Чилі), Богота, Барранкілья, Медельїн, Манісалес, Калі (Колумбія), Кіто, Гуаякіль (Еквадор), Ліма, Куско, Чіклайо, Кальяо, Арекіпа (Перу), Асунсьйон (Парагвай), Монтевідео (Уругвай), Каракас, Сюдад-Болівар, Баркісімето, Порламар (Венесуела), Ла-Пас (Болівія).

Австралія та Океанія***Туристські центри***

Аделаїда, Брісбен, Веллінгтон, Канберра, Крайстчерч, Мельбурн, Нукуалофа, Нумеа, Окленд, Перт, Порт-Віла, Порт-Морсбі, Сідней, Сува, Хоніара.

**Зразок бланку завдання
для контролю знань
географічної номенклатури за розділом “ Столиці та країни світу”**

ВАРІАНТ №2

Прізвище та ім'я студента _____

Завдання 1. Вкажи столиці названих країн (0,5 бала за правильну відповідь на кожне питання)

1. Самоа -	6. В'єтнам -
2. Філіппіни -	7. Колумбія -
3. Фіджі -	8. Ефіопія -
4. Мадагаскар -	9. Барбадос -
5. Мозамбік -	10. Домініка -

Завдання 2. До вказаних столиць держав допиши країни, яким вони відповідають (0,5 бала за правильну відповідь на кожне питання)

1. Джеймстаун -	6. Пномпень -
2. Асунсьйон -	7. Ліма -
3. Рейк'явік -	8. Мале -
4. Любляна -	9. Вікторія -
5. Душанбе -	10. Коломбо -

Завдання 3. Для вказаних на контурній карті цифрами країн напиши назви країн та їх столиці (1 бал за повну правильну відповідь на кожне питання)

1.	6.
2.	7.
3.	8.
4.	9.
5.	10.

Підпис студента _____

Оцінка та бали _____

Підпис викладача

_____

Приклад оформлення титульного аркуша звіту із самостійної роботи
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
Кафедра менеджменту організацій і адміністрування

ЗВІТ ПРО САМОСТІЙНУ РОБОТУ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “ГЕОГРАФІЯ ТУРИЗМУ”

**ТУРИСТИЧНО-КРАЇНОЗНАВЧА ХАРАКТЕРИСТИКА
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ТУРИСТИЧНИХ МАКРОРЕГІОНУ**

Виконав/виконала:
студент/студентка групи ТЗ-4
Петренко В.П.

Перевірила:
доц., канд. геогр. наук
Романів О.Я.

Оцінка _____

Дата _____

Підпис _____

ЖИТОМИР – 2017

**Приклади оформлення
списку використаних джерел за ДСТУ 8302:2015
та відповідно до наказу МОН № 40 від 12.01.2017 р.**

Вид джерела	Зразки бібліографічних записів
Книги: - один автор	1. Величко В. В. Організація рекреаційних послуг: навч. посіб. / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2013. 202 с. 2. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с. 3. Роглев Х. Й. Основи готельного менеджменту : навч. посіб. Київ :Кондор, 2005. 330 с. 4. Смаль І.В. Туристичні ресурси світу. Ніжин: Видавництво Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, 2010. 336 с. 5. Федорова Л.Д. З історії пам'яткоохоронної та музейної справи у Наддніпрянській Україні. 1870-ті — 1910-ті рр. Київ, 2013. 373 с.
- два, три, чотири автори	1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. 2. Бікулов Д. Т, Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с. 3. Голіков А. П., Дейнека О. Г., Позднякова Л. О., Черномаз П. О. Економіка зарубіжних країн : навч. посібник. Київ : ЦУЛ, 2008. 464 с. 4. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с. 5. Довгаль О. А., Довгаль Г. В. Інноваційна економіка : навчальний посібник. Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. 148 с. 6. Крушельницька О. В., Мельничук Д. П. Управління персоналом : навч. посіб. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ, 2005. 308 с. 7. Малий І. Й., Диба М. І., Галабурда М. К. Держава і ринок: філософія взаємодії: моногр. / Київ. нац. екон. ун-т. Київ: КНЕУ, 2005. 358 с. 8. Нечаюк Л. І., Нечаюк Н. О. Готельно-ресторанний бізнес: менеджмент : навч. посіб. 3-тє вид. Київ : Центр навч. літ., 2009. 236 с. 9. Сімахіна Г. О., Українець А. І. Інноваційні технології та продукти. Оздоровче харчування : навч. посіб. Київ : НУХТ, 2010. 294 с. 10. Ткаченко Т. І., Мельниченко С. В., Новак М. В. Управління якістю готельних послуг. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2006. 166 с.
- п'ять і більше авторів	1. Екологія : навч. посіб. / Б. В. Борисюк та ін. Житомир, 2003. 174 с. 2. Людський розвиток в Україні: трансформація рівня життя та регіональні диспропорції: у 2-х т.: кол. моногр. Київ, 2012. 436 с.

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

Продовження додатку Г

Вид джерела	Зразки бібліографічних записів
- автор(и) та редактор(и)/упорядники	<ol style="list-style-type: none"> 1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с. 3. Міжнародні економічні відносини : підручник / за ред. А.П. Голікова, О. А. Довгаль. Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. 465 с.
- автор і перекладач	<ol style="list-style-type: none"> 1. Котлет Ф. Основы маркетинга : учеб. пособие / пер. с англ. В. Б. Боброва. Москва, 1996. 698 с. 2. Питерс Т., Уотермен Р. В поисках эффективного управления (опыт лучших компаний) / ред. Л. И. Евенко; пер.: Д. Васильев, В. Зотов. Москва: Прогресс, 1986. 424 с.
- монографії	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гончаренко Н. І. Міжнародна економічна діяльність країн Євросоюзу і України в контексті економічної лібералізації : монографія. Харків : 2009. 167 с. 2. Моделі ідентифікації макроекономічних дисбалансів в Україні: кол. моногр. / НАН України, ДУ "Інститут економіки та прогнозування НАН України". Київ, 2015. 544 с. 3. Швець І. Б., Коваленко Т.В. Комплексна оцінка якості управління персоналом: монографія. Донецьк, 2013. 160 с.
- без автора	<ol style="list-style-type: none"> 1. Країни пострадянського простору: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Рудяков (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2016. 306 с. 2. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с. 3. Молодь та молодіжна політика в Україні: соціально-демографічні аспекти / за ред. Е.М. Лібанової ; Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України. К. : Візаві, 2010. 248 с.
- багатотомні видання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Геєць В. М., Александрова В. П., Бажал Ю. М., Гуржій А. М. Стратегічні виклики 21 століття суспільству та економіці України: у 3-х томах / за ред. В. П. Семиноженка, Б. Є. Кваснюка. Київ: Фенікс, 2007. Т. 1. 544 с. 2. Економічна енциклопедія : в 3 т. / за ред. Гаврилишина Б. Г., Мочерного С. В., Устенка О. А. Київ : ВЦ «Академія», 2002. Т. 3. 689 с. 3. Енциклопедія історії України: у 10 т. / НАН України, Ін-т історії України. Київ: Наук. думка, 2005. Т. 9. 944 с. 4. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с.
Матеріали конференцій, з'їздів (назву матеріалів конференцій виділяють курсивом!)	<p>Гончаренко Н. І., Гусєв О. М. Особливості сучасного стану зовнішньоторговельних відносин України з ФРН // <i>Актуальні проблеми міжнародних економічних відносин : матеріали XII науково-практичної конференції молодих вчених</i>, 30 березня 2017 року. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. 326 с. С.15-19.</p>

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

Продовження додатку Г

Вид джерела	Зразки бібліографічних записів
Статистичні видання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Статистичний щорічник Житомирської області за 2014 рік. / За ред. Л.О. Рижкової. Житомир: Головне управління статистики у Житомирській області, 2015. 448 с. 2. Україна в цифрах. 2007: стат. зб. / Держ. ком. статистики України. Київ : Консультант, 2008. 350 с.
Препринти	Долішній М. І., Паламарчук М. М., Паламарчук О. М., Шевчук Л. Т. Соціально-економічне районування України : препринт. / Львів : Інститут регіональних досліджень НАН України, 1997. 50 с.
Депоновані наукові праці	<ol style="list-style-type: none"> 1. Иванов В. И., Петров А. К., Васечкин М. Е., Свиридов О. Н., Парамонов А. З. Социологическое исследование малых групп населения. Москва, 2002. 110 с. Деп.в ВИНТИ 13.06.2002, № 145432. 2. Разумовский В. А., Андреев Д. А. Управление маркетинговыми исследованиями в регионе. Москва, 2002. 210 с. Деп. в ИНИОН Рос. акад. Наук 15.02.2002, № 139876.
Словники	<ol style="list-style-type: none"> 1. Українсько-німецький тематичний словник / уклад. Н. Яцко та ін. К. : Карпенко, 2007. 219 с. 2. Великий тлумачний словник української мови. [Уклад. і голов. ред. Бусел В.Т.]. Київ: ВТФ «Перун», 2001. 1440 с. 3. Географія : словник-довідник / [авт.-уклад. Ципін В. Л.]. Харків : Халімон, 2006. С. 155. 4. Словник із дистанційного зондування Землі. За ред. В.І. Лялька, М.О. Попова. К.: СМП Аверс, 2004. 170 с.
Атласи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Атлас. Туристичне намисто України / відп. ред. Н.О. Крижова. Київ: Картографія, 2011. 136 с. 2. Куерда Х. Атлас ботаніки/ пер. з ісп. В. Й. Шовкун. Харків: Ранок, 2005. 96 с. 3. Львів. Комплексний атлас / відпов. ред. О.І. Шаблій, Р.І. Сосса, І.С. Руденко. Київ: Картографія, 2012. 192 с.
Законодавчі та нормативні документи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. 2. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2016). 3. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. Урядовий кур'єр. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10. 4. Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2017 році: від 15.09.2016 р. № 5132. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=60035 (дата звернення: 17.03.2017). 5. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.03.2017 № 168-р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80 (дата звернення 01.10.2017)

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
-------------	---

Продовження додатку Г

Вид джерела	Зразки бібліографічних записів
Стандарти	ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила(ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с.
Каталоги	<ol style="list-style-type: none"> 1. Національна академія наук України. Анотований каталог книжкових видань 2008 року. Київ : Академперіодика, 2009. 444 с. 2. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін. ; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.
Бібліографічні покажчики	Яценко О. М., Любовець Н. І. Українські персональні бібліографічні покажчики (1856-2013). Київ : Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики ; вип. 3).
Дисертації	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гункевич М.Б. Управління туристичним потенціалом у національній економіці України : дис. .. канд. екон. наук: 08.00.03. Львів: Львівський національний університет імені І. Франка, 2014. 245 с. 2. Масюк Ю.О. Стратегічне управління розвитком туризму в Україні : дис...канд. екон. наук :08.00.03. Львів, 2017. 262 с. 3. Голод А. П. Теоретико-методологічні засади модернізації регіональних туристичних систем : дис... д-ра екон. Наук: 08.00.05. Чернігів : Чернігівський національний технологічний університет, 2017. 250 с.
Авто-реферати дисертацій	<ol style="list-style-type: none"> 1. Остап'юк Н.І. Державне регулювання розвитку туристичної галузі в Україні: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.03. Харків, 2001. 20 с. 2. Сідоров М. В. Українсько-канадські торговельно-економічні відносини як геоекономічний вектор зовнішньоекономічної стратегії України : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.02 «Світове господарство і міжнародні економічні відносини». Харків, 2017. 22 с.
Звіти про науково-дослідницькі роботи	Дослідження перспектив розвитку медичного туризму в світі та в Україні : звіт про НДР (заклучн.) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; кер. Л. В. Оболенцева ; викон.: С. А. Александрова [та ін.]. Шифр теми 2635/13. № 1116. Харків, 2013. 46 с.
Патенти	Пат. № 96939 UA Спосіб прогнозування забруднення атмосферного повітря викидами автомобільного транспорту / О.І. Турос, О.В. Ананьєва, А.А. Петросян та ін. ; ДУ «Інститут гігієни та медичної екології ім. О.М. Марзєєва» НАМН України. Опубл. 25.02.2015; Бюл. № 4.
Частина книги	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гетьман А. П. Екологічна політика держави: конституційно-правовий аспект. Тридцять лет с экологическим правом : избранные труды. Харьков, 2013. С. 205–212. 2. Наумов М. С., Решетило В. П., Федотова Ю. В. Напрями впливу інтелектуалізації економіки на розвиток ринкових відносин в Україні. Трансформаційні процеси в суспільстві в умовах інформаційної економіки : монографія. Харків : Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова., 2014. Розд. 4. С. 213–241. 3. Природно-ресурсний потенціал сталого розвитку України / Б. М. Данилишин [та ін.] ; НАНУ. Київ : РВПС, 1999. С. 64-70.

ЖДТУ	Міністерство освіти і науки України Житомирський державний технологічний університет
------	---

Продовження додатку Г

Вид джерела	Зразки бібліографічних записів
Частина продовжуваного видання <i>(назву видання виділяють курсивом!)</i>	1) Давиденко Л.І. Удосконалення регіональної системи управління туризмом. <i>Державне управління процесами життєдіяльності і галузевого розвитку регіону</i> : зб. наук. праць. Серія: Державне управління. 2003. Т. 4, Вип. 25. Донецьк: ДонДАУ, С. 230-234. 2) Ткачук С. В., Стахурська С. А. Формування лояльних стосунків із клієнтами у сфері нематеріального виробництва. <i>Теоретичні та прикладні питання економіки</i> : зб. наук. праць. 2015. Вип. 2 (31). С. 113–122. 3) Шаптала О.С. Організація державного управління сферою рекреаційного обслуговування в Україні. <i>Зб. наук. праць Нац. академії держуправління при Президентові України</i> . 2007. № 2, С. 357.
Частина періодичного видання (журнали, газети) <i>(назву видання виділяють курсивом!)</i>	1) Кобець В. Різдвяні свята з Василем Стусом. <i>Літературна Україна</i> . 2012. 2 лют. (№ 5). URL : http://litukraina.kiev.ua/r-zdvyuan-svyata-z-vasilem-stusom (дата звернення 15.09.2017). 2) Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i> . 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5. 3) Мельник Т.М., Пугачевська К.С. Імпортозалежність економіки України і пріоритети селективного імпортозаміщення. <i>Економіка України</i> . 2016. № 4. С. 29–44. 4) Шостак Л., Бадрак О. Відкрита економіка: перспективи позиціонування України у світовій господарській системі. <i>Економіка України</i> . 2009. № 7. С. 38-48.
Архівні документи	Наукове товариство ім. Шевченка. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.
Електронні ресурси	1) Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017). 2) Кожухівський А.Д. Імітаційне моделювання систем масового обслуговування [Електронний ресурс]: практикум / Черкас. держ. Технол. ун-т. Електрон. текст, дані. Черкаси, 2009. 1 електрон. опт. диск (CD-R). 3) Національні бібліотека України ім. В.І. Вернадського: [Веб-сайт]. Київ, 2017. URL: http://www.nbuv.gov.ua (дата звернення: 12.04.2017). 4) Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років XX століття: період переходу до ринку. <i>Наука та інновації</i> . 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006 . 5) Ukr.net: [інтернет-портал]. Київ, 2016. URL: http://www.ukr.net (дата звернення: 16.05.2016). 6) UNWTO Tourism Highlights. 2016 Edition. [online]. URL: http://www.e-unwto.org/doi/book/10.18111/9789284418145 (Accessed 16 March 2017).